

Debesuota, gali snigti.
Saulė teka 7:18, leidžiasi 4:31

VOL. LV

Library of Congress
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Chicago, Ill. — Ketvirtadienis, Sausio-Janury 3 d. 1974 m.

Kaina 15c

2

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60606
Haymarket 1-6106
Over One Million Lithuanian In The United States

PASIRAŠĖ SUMAŽINTO GREIČIO ISTATYMA

IZRAELIO PREMJEERĖ GOLDA MEIR BANDO SUKLIJUOTI KOALICIJĄ

JERUZALĖ. — Premjerė Golda Meir pradėjo sunkias derybas su mažesnėmis parlamento partijomis dėl koalicinės vyriausybės sudarymo. Darbo partija laimėjo rinkimus, tačiau už ją balsavo tik 41,9% balsuotojų — mažiausias nuosimtis per visą Izraelio istoriją. Dešiniųjų partijų koalicija — Likud, vadovaujama Menahem Begino gavo virš 27%. Parlamente dešinieji gaus apie 39 vietas, kas yra septyniolika daugiau, negu buvusiam parlamente. Beginas į rinkimus ėjo su šūkiu: "Nei vieno colio"! Dešinieji nenori pasitraukti iš arabų žemių.

Darbo partija vėl bandys sudaryti koaliciją su tradicine savo talkininke — Nacionaline Religine partija, kuri parlamente turi 11 atstovų. Greičiausiai prie vyriausybės prisidės ir penki nepriklausomi liberalai bei kitos mažesnės grupės.

Parlamente sustiprėjus opozicijai, Izraelio vyriausybė bus priversta greičiau laikytis ženevos derybose. Pačios derybos gali būti užtęstos, kol darbo partijai pavyks sudaryti naują koaliciją. Likudo grupės vadas Beginas apskaičiavo, kad 120 vietų naujame parlamente net 55 atstovai nusistatė prieš gražinimą arabams jų teritorijos. Tik 52 atstovai palaikė nuosaikesnį darbo partijos liniją. Dar daugiau atstovų priešingai Jeruzalės dalies sugrąžinimui arabams. Už žydišką Jeruzalę pasisako ir darbiečių sąjungininkai — religinė partija.

Rinkimuose buvo virš 1,000 kandidatų ir 21 partija. Savo atstovus statė Judosios Panteros, rabino Meir Kahanes Žydų Gynybos Lyga, kuri rinkimus pralaimėjo ir pats rinkimus nepateko į parlamentą. Dar buvo imigrantų iš Jemeno srašas, revoliucionierių socialistų grupė, kurios vadas jau sėdi kalėjime.

Rinkimų kampanijoje darbo partija save pristatė kaip patyrusią, nuosaikią, taiką mylinčią partiją, kuri iki šiol Izraelį vedė teisingu keliu. Likudo grupuotė darbiečiai prieš kaip karo trokštančią partiją, kuri supykins Izraelį su Amerika.

Jalia parlamento rinkimų, vyko savivaldybių rinkimai 140 Izraelio miestų, įskaitant Jeruzalę ir Tel Avivą. Jeruzalėje balsavimo teisę turėjo ir 43,000 arabų, tačiau ta teisė pasinaudojo tik apie 12%, kai 1969 metų rinkimuose balsavo 22% arabų. Kazkas sudugino dėl automobilio, kuriais važinėjo arabai mero Kollek kandidatūros remėjai. Arabų rajonuose buvo platina grasinantį lapelį, raginę arabus boikotuoti rinkimus. Arabų laikraščio Al Quds redakcijos nariai paskelbė streiką, nes laikraščio leidėjai išspausdino mero Kolleko rinkiminį skelbimą. Leidėjas žada vienas prirašyti visą laikraštį ir jį leisti toliau.

Arabų rinkimų boikotas parodo jų viltį, kad buvusios arabų žemės greit sugrįš arabams. Sustiprėjęs Izraelio dešinysis parlamento sparnas bandys daryti viską, kad arabų viltys neišsipildytų.

LONDONAS. — Britanijos žadas milijonierius, 68 m. Joseph Sieff buvo kritiškai dviem šuvis sužeistas į galvą nepažįstamo vyro. Jis yra Marks and Spencer parduotuvių tinklo prezidentas, žinomas zionistų veikėjas, Izraelio remėjas.

PHNOM PENHAS. — Kam-badijos sostinėje vėl nukrito kelios komunistų raketos, užmušdamos 7 žmones.

IŠ VISO PASAULIO

NEW YORKAS. — Amerikos mokslininkai siūlo vyriausybei plačiu mastu gaminti medžio alkoholį — metanolį ir jį maišyti su gazolinu automobiliams. Siūloma statyti tokią metanolio įmonę Aliaskoje ir vietoje maišyti tą alkoholį su nafta. Massachusetts technologijos instituto chemikas dr. Reed tvirtina, kad metanolį galima gaminti iš šikšlių, piuvėnų ir menkos vertės medienos, net popieriaus fabrikų išmatų.

NEW DELHI. — Indijos premjerė Gandhi pasakė kalboje, kad Indijos 15 metų sutartis su sovietais nepaliečia Indijos nesusiuršimo politikos, nevaržo Indijos nepriklausomų sprendimų, vertinimų, nutarimų ar veiksmų.

FORT LAUDERDALE. — Policija turėjo pavartoti asarines dujas ir lazdas išsklaidyti islinskminius jaunųjų minia Naujųjų Metų išvakarėse. Sužeista 14 žmonių, 27 suimti. Panašios riaušės buvo ir Miami Beach mieste.

Žada graikams konstituciją

ATĖNAI. — Graikijos prezidentas gen. Giziškis pasakė Naujų Metų proga kalbą, kurioje žadėjo graikams naują konstituciją ir demokratinę tvarką, tik neminėjo, kada ji bus įvesta. Naujoji konstitucija busianti skirta visiems graikams ir patenkinti visi pasidūras.

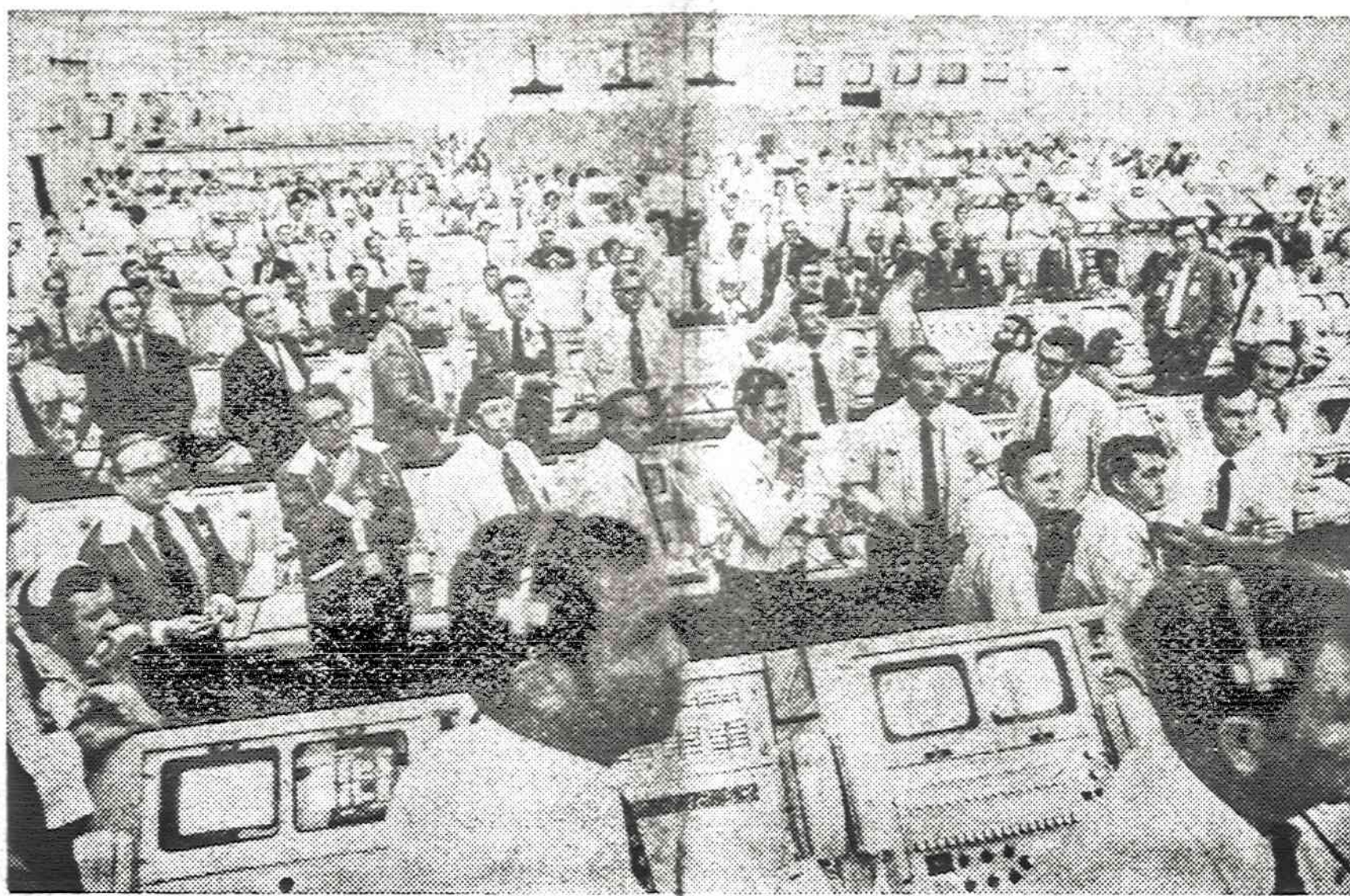
Graikijos opozicijos politikas George Mavros pareiškė, kad dabartinė karinė valdžia yra Graikijai pavojinga, nes niekas nežino, kad iš tiesų Graikiją valdo. Kariuomenėje esančios kelių grupės, kurios siekiančios valdžios. Padėtis esanti pavojinga, nes kiekviena diena be demokratinės vyriausybės didina ekonomines problemas. Graikija esanti kaip laivas be vairo audringoje jūroje.

Mirė ambasadorius Charles Bohlen

WASHINGTONAS. — Vienas įtakingiausių Amerikos diplomatų, Sovietų Sąjungos ir komunizmo, vadinamas, ekspertas Charles Bohlen mirė nuo vėžio Washingtono ligoninėje, 69 m. amžiaus.

Bohlen dirbo Amerikos ambasadoje Maskvoje nuo 1934 metų. Jis gerai mokėjo rusų kalbą ir buvo prezidento Roosevelt vertėju Teherano, Jaltos ir Potsdamo konferencijose. Sakoma, kad Rooseveltas labai klausė Bohleno patarimų, kurie dažnai buvo palankūs Sovietų Sąjungai.

Prezidentas Eisenhoweris pa-

Erdvės tyrimų centrą NASA stotyje, Kennedy erdvės centre. Apie 400 įvairių rūšių specialistų klausosi paskutiniųjų nurodymų prieš Skylab įgulos išvykimą.

BRITANJOJE PRASIDĖJO TRIJŲ DARBO DIENŲ SAVAITĖ

LONDONAS. — Pirmą kartą Anglijoje Naujų Metų diena buvo švenčiama, nors škotai ją švęsavo ir anksčiau. Šią savaitę Britanija pradėjo trijų darbo dienų savaitę. Prieš įmonių dirbs nuo pirmadienio iki trečiadienio, kita pusė — nuo ketvirtadienio iki šeštadienio. Darbininkų atlyginimai sumažės, pramonės gamyba neteks daug eksportui reikalingų prekių, turės sumažėti ir importai. Daug įmonių skundžiasi, kad gamybos sumažėjimas joms atneš bankrotą. Vyriausybė turės naujų išlaidų — bedarbių pašalpų mokėjimą.

Premjeras Heath pareiškė, kad normalios darbo savaitės sugrąžinimas priklausys nuo angliakasių. Manoma, kad trys darbo dienos liks per visą sausio mėn. Parduotuvioms leidžiama atsidaryti tik pusę dienos ir kiek ilgiau šeštadieniais, išimtis daroma ligoninėms, vaistinėms, daktarų ir dentistų įstaigoms, skalbykloms, laidojimo koplyčioms ir skysto kuro pardavėjams. Įstaigos ar įmonės, kurios nenaudoja elektros srovės, gali veikti pilną laiką. Kai kurios parduotuvės naudoja žvakų šviesą, žibalinės lempas.

Pilno gamyba Britanijoje jau sumažinta 50%, nes trūksta kokso. Pilno stoka greit atsilieps automobilių pramonėje, kuri ir taip mažina gamybą, nes mažiau perkami nauji automobiliai dėl gazolino stokos.

Darbininkų unijos jau niurna dėl darbo šeštadienį, kada paprastai mokami viršvalandžiai. Trijų dienų savaitėje šeštadienis laikomas paprasta diena.

Vakar angliakasių unijos atstovai vėl tęsė derybas su kasyklų taryba. Angliakasiai reikalauja didesnių atlyginimų ir nesutinka dirbti viršvalandžių. Tas ir sukėlė dabartinę krizę nes 70% britų elektros jėgainių yra kurenamos anglimi. Atsiradus anglies stokai, gamybą sumažinti turėjo ir jėgainės. Prie to dar prisidėjo pasaulinė naftos krizė, pavertusi Britanijos žiemą specialiai šalta ir nemalonia žiema.

Bohlen mirė nuo vėžio Washingtono ligoninėje, 69 m. amžiaus. Bohlen dirbo Amerikos ambasadoje Maskvoje nuo 1934 metų. Jis gerai mokėjo rusų kalbą ir buvo prezidento Roosevelt vertėju Teherano, Jaltos ir Potsdamo konferencijose. Sakoma, kad Rooseveltas labai klausė Bohleno patarimų, kurie dažnai buvo palankūs Sovietų Sąjungai.

Bohlen dirbo Amerikos ambasadoje Maskvoje nuo 1934 metų. Jis gerai mokėjo rusų kalbą ir buvo prezidento Roosevelt vertėju Teherano, Jaltos ir Potsdamo konferencijose. Sakoma, kad Rooseveltas labai klausė Bohleno patarimų, kurie dažnai buvo palankūs Sovietų Sąjungai.

Bohlen dirbo Amerikos ambasadoje Maskvoje nuo 1934 metų. Jis gerai mokėjo rusų kalbą ir buvo prezidento Roosevelt vertėju Teherano, Jaltos ir Potsdamo konferencijose. Sakoma, kad Rooseveltas labai klausė Bohleno patarimų, kurie dažnai buvo palankūs Sovietų Sąjungai.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

Senatorius Roman Hruska iš Nebraskos gavo lengvą širdies smūgį ir guli ligoninėje.

Kinijoje prasidėjo kariuomenės vadų valymas, kuris laikomas svarbiu politiniu išsivystymu. Iš pareigų pašalintas Hsu Shin-yu, vienas svarbiausių kariuomenės vadų, buvęs pareigos nuo 1954 m. Apygardų vadai perkelti į kitas provincijas, juos sukeičiant.

Italijoje nukrito keleivinis lėktuvas, žuvo 38 žmonės.

Naujų metų dieną El Paso parade motociklistas nukrito ir motociklas įvažiojo į žmonių minią, du žuvo, 20 — sužeisti.

New Yorke Naujųjų Metų dieną nužudyta 11 žmonių.

Pietų Korėjos kariuomenės seržantas nušovė du vyrus ir du žeidė, kitus 30 laikydamas įkaitais 20 valandas.

Dainininkas Bing Crosby, 69 m. susirgo pleuritu.

Izraelyje užsidedę keli naktiniai ir gamyba Abu Rudeis laukuose, pietiniame Sinajuje, buvo sustabdyta. Izraelio pareigūnai kaltina "technišką nelaimę", o ne arabų sabotazą. Izraelis šiuos naftos laukus atėmė iš Egipto 1967 m. kare. Čia pagaminama pusė Izraelio sunaudojamos naftos.

Japonija veda derybas su Turkija ir siūlo pastatyti Turkijoje Toyota automobilių fabriką.

WASHINGTONAS. — Statistikos biuras paskelbė, kad Naujųjų Metų dieną Amerikoje buvo 211,7 mil. gyventojų arba 1,5 mil. daugiau prieš metus.

DACCA. — Bengalijoje atnaujinta žuvo žymus Awami lygos politikas, o premjero Rahman sekretorius buvo sužeistas.

Apsupta armija gaunanti ginklų

KAIRAS. — Egipto kariuomenės štabo operacijų viršininkas gen. Hassan Greitly pareiškė, kad Egipto karinės jėgos yra pasirengusios atnaujinti karą prieš Izraelį, jei nebus padaryta pažanga Ženevos derybose. Egipto tikslas esąs sunaikinti Izraelį ekonomiškai, nes Izraelis visą laiką turės laikyti mobilizavęs savo jaunus vyrus ir negales to pakelti — jo ekonomika visiškai sustos.

Egipto Al Ahram laikraštis paskelbė straipsnį apie padėtį uzo fronte. Straipsnyje pripažįstama, kad Trečioji armija, apsupta izraelitų rytiniame Suez kanalo krante, gauna "įvairiais keliais" amuniciją ir ginklus. Izraelis praleidžia apsupiems kareiviams maistą, vandeni ir vaistus, tačiau dalinius pasiekia ir karinis tiekimas.

Straipsnyje sakoma, kad ne egiptiečiai yra apsupti, bet patys izraelitai yra patekę į reles. Egipto daliniai rytiniame kanalo krante esą pasirengę tęsti kovą bet kuriuo momentu, sakoma straipsnyje, kurį pasirašė "Mohammed Pasha".

Sovietų vaistų pramonės problemos

MASKVA. — Sovietų sveikatos ministerijos aukštas tarnautojas Grigory Peršin Izvestijose rašo apie sovietų vaistų pramonės problemas. Vaistai nepasiekia vartotojų, nors laboratorijos atranda vis naujų vaistų, kurių ligonims reikia. Kartais gydytojai prirašo savo pacientams vaistų, nesirūpindami ar vaistinėse jų galima gauti ar ne, rašo Peršinas.

Jis kritikuoja ir lėtą vaistų įmonių darbą. Iš laboratorijų išėję ir sveikatos ministerijos patvirtinti vaistai ilgai nepasiekia vaistinių, o ir vaistinėse guli nenaudojami, nes gydytojai nežino apie naują vaistą. Todėl sveikatos ministerija išleido knygą, kurioje gydytojams rekomenduojama įvairius naujus vaistus ir aprašo jų veikimą.

SALT LAKE CITY. — Nauju mormonų bažnyčios prezidentu išrinktas Spencer Woolley Kimball, 78 metų.

PER 60 DIENŲ VALSTIJOS TURĖS ĮVESTI 55 MYLIŲ PER VALANDĄ RIBĄ

SAN CLEMENTE. — Baltieji Rūmai paskelbė, kad vakar prezidentas Nixonas pasirašė įstatymą, kuris Amerikos keliuose nustato 55 mylių per valandą greičio ribą. Anksčiau prezidentas buvo siūlęs kongresui įvesti automobiliams 50 m. ribą, o sunkvežimiams — 55 m. p. v. ribą, tačiau kongresas nutarė įvesti vieną greitį visiems. Energijos įstaiga Washingtono davė leidimą gazolino pardavinėtojams pakelti kainas gazolinui, šildymo alyvai ir dyzelinui kurui po pusantro cento už galoną. Valstijos naują greitį turi įgyvendinti per 60 dienų. Nepaklausiusios negaus federalinių lėšų keliams tiesti.

Drasuolis Castro grasina "jankiams"

HAVANA. — Kubos premjeras Fidel Castro pasakė kariuomenės manevrų užbaigimo proga ilgą kalbą, kurioje išskėlė, kad praeityje Kubai buvo keli dideli pavojai būti užpulti JAV karo jėgų. Toks pavojus buvęs praeityje ir būsimas ateityje, kol bus imperializmas Amerikoje. Kuboje revoliucija būsimi amžina, tačiau imperializmas jankių Amerikoje nebūsimas amžinas, pranašavo Castro.

Jis pagraisino, kad Kubos karinės jėgos eis į pagalbą Pietų Amerikos broliškoms šalims, jei jankių imperializmas joms grąsintų savo agresija.

Kariuomenės manevrus Kuba buvo suorganizavusi 15 metų Kubos revoliucijos sukakties proga. Iškilmsė dalyvavo delegacijos iš Meksikos, Peru, Jamaikos, Barbados, Trinidado ir Gijanos. Kubos radijas paskelbė, kad minėjime dalyvavo ir švedijos ambasadorius Čilėje Edelstamas, kurį Čilės karinė valdžia paprašė nebegrįžti į Santiago miestą dėl jo kišimosi į Čilės vidaus reikalus.

Juodas diplomatas skundžia policiją

NEW YORKAS. — Senegalo ambasadorius Jungt. Tautose pasiskundė, kad New Yorko policija ir žmonės persekioja jo įstaigą ir jį patį. Policininkai nuolat rašo jo šoferiui "tiketus", gazolino stotys neparduodančios jam gazolino. Policininkas pasakė jam, kad Afrikos šalys turėtų gazolino gauti iš arabų, o ne — New Yorke.

Amerikos atstovybė Jungtinėse Tautose pareiškė, jog Senegalo diplomato skundai bus ištirti, tačiau pridėjo, kad policijos žiniomis, Senegalo atstovybės šoferis nuolat mėgsta statyti savo automobilį ne jam skirtose vietose, bet ant labai judrios ir siauros gatvės, kur jis užkemša judėjimą.

Ispėjo žydų vadus Londone

LONDONAS. — Britų policija išspėjo žinomus žydų bendruomenės vadus, kad jie būtų atsargūs ir pasirūpintų savo saugumu, nes arabų teroristai gali pulti ir kitus. Palestiničių grupės Libane jau pasigyrė, kad sunaikins sužeistas žydus biznierių Sieff buvo nubaustas už jo darbą zionistų organizacijoje ir už jo paramą Izraeliui.

Keli turtingi Britanijos žydai yra gavę įspėjimus. Esąs sudarytas žydų sąrašas. Jame įtraukti žydai esą palestiniečių pasmerkti mirti. Britų užsienio

Shell Oil bendrovė paskelbė kainų pakėlimą gazolinui po vieną centą galionui, šildymo alyvai ir dyzelinui kurui po 4,5centus. Standard Oil pakelia gazolino kainą dviem centais, dyzelinio kuro — 3,5 ir šildymo alyvos — 3 centais. Union Oil pakelia kainas 4 centais.

Energijos įstaigos direktorius Simon telefonu kalbėjo su prezidentu, kuris pareiškė savo pasitenkinimą, kad amerikiečiai savanoriškai taupo kurą.

Skysto kuro stoka rimčiau bus jaučiama pabaigoje sausio mėn. ir vasario mėn., sako Washingtono ekspertai. Refinerijos pradėjo gaminti mažiau gazolino. Iki šiol amerikiečiai dar važinėjo su arabų naftos gaminiais, kurių atsargos mažėja. Nauji laivai su arabų nafta nebeatvynksta į Amerikos uostus. Dabartiniais kiekiais deginant gazoliną, Amerikos turimų atsargų užteks maždaug 30 dienų.

Kongreso narys Les Aspin iš Wisconsinio tvirtina, kad prezidentas Nixonas negali efektingai kovoti su energijos krize, nes jis sėdi naftos magnatų kišenėje. Didžiosios naftos bendrovių davė Nixono perrinkimo kampanijai 5 milijonus dol. Atstovas Aspin paskelbė 58 puslapių raportą, kuriame surašyti visi naftos bendrovių direktoriai, akcininkai ir aukštesnieji tarnautojai, aukoję Nixono komitetui. Vien tik Gulf Oil davė aukų — 1,17 mil. dol. Dabar, sako atstovas Aspin, neuostabu, kad naftos bendrovės tvarko energijos krizę savo naudai.

Energijos įstaigos pareigūnas Charles Owens pareiškė, kad neužilgo gazolino kainos pakils apie 10 centų galonui. Libija, Indonezija, Nigerija ir Bolivija paskelbė savo naftos kainų pakėlimą tarp 60% ir 80%.

Parodė septynis sirų belaisvius

PARYŽIUS. — Prancūzijos žurnalas Paris Match paskelbė kelias Izraelio karių Sirijoje nuotraukas. Iš viso parodyti septyni belaisviai, kurių trys su pavardėmis, laipsniais ir kariniais numeriais. Visi trys yra lakūnai, patekę į nelaisvę paskutiniojo karo metu. Vienas lakūnas parodomas ligoninėje prie gražiai apraisto stalo savo 30 metų gimtadienio proga.

Sios izraelitų fotografijos, paskelbtos, matyt, su Sirijos valdžios žinia ir sutikimu, duoda smūgį gandams, kad sirai savo belaisvius visus išvadė. Sirija atsisakė duoti Raudonajam Kryžiui savo laikomų belaisvių sąrašą ir dėl to Izraelis su Sirija atsisako derėtis Ženevos taikos konferencijoje.

reikalų ministerija pareiškė pasmerkimą visiems teroro veiksams.

TVIRTA SVEIKATA - PASTOVI LAIMĖ

Kūno, proto ir jausmų darnos pagrindai

Naujausių mokslo žinių populiarus perteikimas

JONAS ADOMAVICIUS, M. D.

ERODIŠKO SAVĖS ATSIKRATYMAS -

ZINGSNIS SVEIKATON

Liaukimės save erodiškai žudę, tada ir kiti mums galės pagelbėti.

Net vabalėlis ir tas nori gyventi, bėga nuo nelaimės. O mes lietuviai dažnai priešingai elgiame. Mes erodiškai patys save žudom ir kai jau visai baigiamės, tik tada mus gelbėti prašome. Kai jau po pietų, mes šaukštų iškome. Jokia nauda tada, kad ir iš auksinių šaukštų. Jokia nauda, kad ir iš didžiausios pagalbos tada, kai žmogus visą sveikatą esti ant gultinės dalgio pakabinęs. Tada, žinoma, gimines ir artimieji apšaukia gydytoja, girdi, anas toks ir anoks, jis nugalėjo mano žmoną, bobutę ar uošvę. Tik pasižiūrėjus į savo elgesio veidrodį ir štai ką mes pamatysime.

Štai vienas serga skleroze: užsimersta, nepaieina, galva jam sukasi. Pataria jam gydytojas bėgti nuo tikro vargo šiais keliais: sumažinti svorį kraujospūdį, nervinimąsi. Imk kasdien po cibulį, po šaltienos lėkštę, vitamino E, 400 stiprumo kapsulę. Suliesink kraują, jį mažiau rūgštu ir ne taip saldų padaryk. Jūdek-krutėk, dirbk.

Tuos reikalavimus išpildžius, gydytojas pataria sklerotikui imti vaistų: jodo, gyslas išplečiančių, kraujo krešėjimą mažinančių, hormonų ir kitokių. Na, kaip

jūs manote, ar kas tokių patarimų klauso. Anaip tol ne.

Vienas kitas savaitę kitą kažką panašaus mėgino ir metė. Tai man gąy atsirado, tai man neskanu, tai man nepatogu, tai aš bijau suliesėti, nes man reikia dirbti. Ir taip be galo be krašto visokių atsisakymų. Jie visi nori didžiausio gėrio — savos sveikatos už niekus. O tokio stebuklo nėra ant žemės.

Taip mes ir riedam nesveikatos slėnin visai be reikalo. Turintiems pakeltą kraujospūdį negali patarti svarbiausio gydymo: sumažinimo svorio, nervinimosi ir druskos. Ir tik po to patari imti būtinus vaistus. O ar kas to klauso?!

Jam su druska reikia valgyti, nes be druskos neskanu. Jis svorį negali mesti, nes raukšlės atsiranda, o be to, jis jau nuo seniai daug sveria. O dėl vaistų — tai paėmė mėnesį — kitą ir matė. O jam vaistus reikia imti visą amžių gydytojo priežiūroje normuojant jų kiekį.

O manot su cukrinės ligos tvarkymusi dalykai kitaip stovi — kur tau. Čia ne vienas nenori atsisakyti miltinių, saldžių valgių, nenori mesti svorį, nenori priimtinai kasdien vaistų nuo cukraligės. Taip jie dalinai pil-

do gydytojo nurodymus ilgaiusia tik per keletą mėnesių. Toliau jie savaip ima gyventi. O jei kaimyną ką nors patars — būtinai jos klausys, pas čigoną eis patarimo klausti. O jei dar kunigas pasakys, kad nesiduok operuojamas — tai tu jo nė su pyragu nepriviliosi būtinai operacijai.

Tik kai nuo sklerozės suparalyžuos pusę kūno, kai nuo negydytos cukraligės ne teks sąmonės, kai nuo aukšto kraujo spaudimo kraujas išsilies smegenyse ar širdies ataka jį ant menčių paguldys su triukšmu jis vyks ligoninėn, kad ten mirties pažymėjimą gautų. O po tokios mirties giminės bei vaikai ims keiktis tarpusavyje velionio turto nepasidalindami ir dar neatšalusį velionį iškoneveikdami, kam jis taip mažai turto paliko.

Tai ne juokai — o tikra gyvenimo dalis. Bet kokio gyvenimo! Tokio ne vienas lietuviui nelinkėtina. Todėl šiais Naujais Metais visi ryžkimės keltis iš nesveikatos lūno.

Rūkymas — savizudystė ir žmogudystė

Kas šiandien nežino gydytojų nurodymų, kad rūkymas greitina mirtį rūkančiam ir prirūkytą orą kvėpuojančiam! O kas boja šitos tiesos! Pučia kunigai, daktarai, tėvai ir vaikai. O kai šie ima griebtis už narkotikų, tėvai iš proto eina: jų mokiniai juos pralenkė. Iš čia slogos, širdies ligos, smegenų nykimas, kojų nepavilkimas, kraujospūdžio pakilimas. Blogiausia, kad nieko nepadaeda gadinimas net pragaro ugnimi žmogui neturintiam geros valios, jausmų, darnos. Tokie ima pykti, kam juos persekioja gydytojai, kam barasi už rūkymą. Kaip įmanydami mėgina tokius gydytojus niekinti, net juokų skyrusiose mūsų spaudoje ima juos vanoti. Žinoma, toks jų elgesys bumerangu grįžta jiems patiems. Jie gydytojų, o ne gydytojų jį esti reikalingi.

Su Naujais Metais visi dar kiek žmoniškumo turintieji eikime pagalbon nelaimingiems saviškiams: pirmiausia rūkalus meskime iš savų namų, bažnytinų salių, Jaunimo namų ir visų kitų lietuvių apgyvenimų vietų. Savizudystė ir žmogudystė dar ir šiandien yra nuodėmės. Tad nesitpekime jomis ne dvasiškai, ne civiliai. Kartą ant visados pradėjime rūkymo — ligą sergančiuosius gydyti, o ne jiems pataikauti. Kas gi būtų, jei gydytojai imtų pataikauti klejojančiam bepročiui. Tas pats ir čia: vienas nesveikai elgiasi, kiti juo sekam ir tabako iš burnos nemetam. Gana tokios savizudystės!

Svaigalai — lietuviui ne draugai

Jokios artimo meilės nerodom vienas kitam, kai mes savu pavyzdžiu įpratam svaigintis savo jaunimą. Tik ateikit į apskrities ligoninę ir pamatysite girtavimo aukas. Pragerios keptenys greitina galą kiekvienam. Jauni — gražūs kaip ažuolai lietuvių krenta vienas po kito. O mes vis kviečiam į Naujų Metų girtą sutikimą. Mes be svaiga-

lų neapseimam bet kokį parengimą ruošdami.

Visi, pirmiausia dvasiškai turėję eiti blaiviais keliais ir savo avelės tokiomis takais vesti. Todėl visų pirma naikinkime tuos šetoniskus bingo ir kitus žeminančius užsiėmimus mūsų tarpe. Kol jie tai atlikti pajėgs, mes visi lietuviai nuo šių metų nepalaikysime nė vienos nesveikos elgsenos, nors ir pats karalius mums patartų bingo, dūmo bei būteluko pagalba sau kišenę storinti.

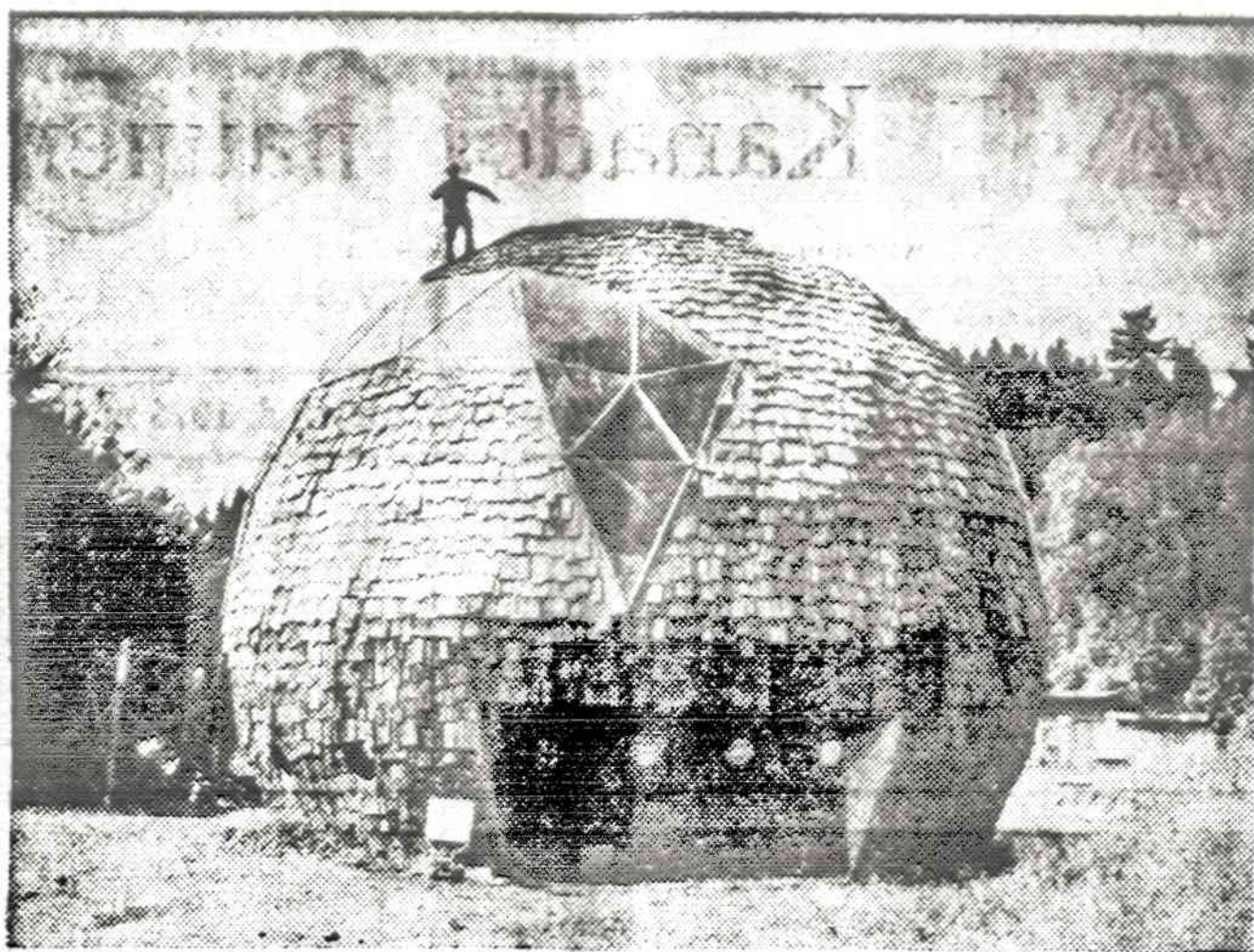
Judėjimas — sveikatos šaltinis

Niekas nenumes perdidelį svorio, jei jis vėlys kojas sudėjęs ant sofos TV žiūrėti, o ne vaikščioti, trūkstis, dirbinėti, sukinėtis, kuon nors geru užsiimti. Tik jokiū būdu nesėdėti rūkant, kavą geriant, pyragaitį kramtant ar ką nors apkalbinėti. Visi pamirškime melą, būk Dievas Adomą nubaudė darbu. Tai tinginių išmislis. Darbas yra Dievo dovana, žmogaus palaima. Užmirškime ir Lietuvoje gyvenimus ponačius — jie iš kitų prakaito mito. Kai kurie mėsaiškiai, juos prisimindami, vengia darbo, kaip negerovės. Šiandien visi savus namus paverskime gerų darbų dirbtuvėmis. Ypač pensininkai nebūkite ne minutės be užsiėmimo. Visi visada kuon nors naudingą sau ar artimui užsiimkite. Taip mes užlaikysime savo kūno ir proto sveikatą kuon ilgiausiai.

Dvasinė sveikata — tikra žmogaus laimė

Nustokime visi burtais — prietarai bei nežmoniški pamaldieji sau pagamina. Gana mums tokio paikumo. Dievas žmogui viską jau davė: tik naudokime savo pajėgumų sau ir artimui kuon geriausiai patarnaudami. Tik taip elgdami mes sukursime čia rojų ir tenai užsitikrinsime žmonišką ateitį. Nesileiskime nusiminimui mus užvaldyti.

Naudokimės gerų žmonių mums palikimu muzikoje, moksle, dailėje, religijoje. Visi dvasinės sveikatos ugdytojai mums. Venkime tuščių kalbų ir tuščiakalbių. Jie tikri ligoniniai ir juos savų žmoniškų elgesiu gydykite. Priverskime baikti gėdingus ginčus dėl Čiurlionio Galerijos. Ko mes galime norėti, kad šio krašto vadovai susitarę su svetimais, kada mes tarpusavyje daug arčiau riejamės ir bendros kalbos, tuo labiau bendro darbo, nepajėgiam nė pradėti. Vyriausias Lietuvos atstovas turi paimti Lietuvai skirtą meną savo žinion. Tada tikrai liausis visokių menkadvasių menki darbai mūsų tarpe.

Šį keistą namą pasistatė Steve ir Janet Bondellid iš Bothell, Wash. Dviejų aukštų pastatas apkal- tas kedro lentelėmis ir kainavo apie 12,000 dolerių.

vertokime. Klausykime mūsų sėngalvėlių močiutų patarimo: pasilėkim, apsiklokim, daug šilto skysčio išgerkim. Karštis yra geras ženklas, kad kovoja kūnas su liga. Reikia gydyti ligą, o nenušti dirbtinai karštį. Kai liga bus nugalėta, karštis ir neshalinamas pranyks.

Nemeskite galvos nuo pečių

Prisitaikykime prie aplinkos kuon geriausiai. Neikime laukan nėsdami rankinuką. Mažiau pasitaikys apipėsimų. Neik laukan, kai labai šludu. Ypač senesnieji klausykite to patarimo. Staiga ne vienas nebėkite prie autobuso — kitas ateis. Taip išvengsite atakų, nes silpnasirdžiams labai pavojingas staigus įsitempimas. Visuose elgesiuose vadovaukimės sveika lietuviška galva, jos niekada nemeskime nuo savų pečių.

Jau dabar pradėkite dantis plautis po šešias minutes du kart per dieną. Plaukime juos be pastos, tik su pusiau minkštu šepetuku. Jei kietą turime, pamirkykime jį šiltam vandenyje. Braukykime dantis iš abiejų pusių į visas kryptis. Tuomi išvengsime dantų akmenų, dantų gedimo ir jų smegenų kraujavimo. Daug geriau ir lengviau išvengti ligos, negu nuo jos gydytis.

Kol dar laikas visomis jėgomis saugokimės nuo negerovių. Ta-

da jos rečiau mus aplankys. Vi- gi senesnieji burkitės vienon vieton. Vaikai, jūs apipėdžia. Jums vienas su kitu bendrauti geriausiai tiks. Tuomi užsitikrinsit laimingesnes dienas. Tik liaukitės nesiskyrę nuo savų ai- bės baldų bei kitų jums nebūtinų dalykų. Tvarkykite iš anksto. Visos parapijos imkite vadovauti saviškių aprūpinime šiame gyvenime, aną gyvenimą kiekvienas pats sau užsitikrins, kuongeriasiai kitam patarnaudamas.

Neturi būti tokiam Marquette Parke vaikščiojančių lietuviškų pabaisų, pusplikių lietuvių. Visi bendromis jėgomis eikime dirbti Dievui tinkamų ir artimui būtinų darbų. Tik taip elgdami mes galime tikėtis laimingesnių metų. Jų kiekvienam nuosirdžiai linki šis skyrius.

"NAUJIENOS" KIEKVIENO LIETUVIO DRAUGAS IR BŪTULIS

Ši knyga siūlo atspausdinti ir galima gauti knygų rinkoje

CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJA

Aleks. Ambrose knyga aprašanti paskutinių 90 (1869-1959) metų Chicago lietuvių gyvenimą ir jų atliktus darbus. 364 psl. Kaina \$8.00. Išeido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija.

Knygoje aprašyta pirmas Chicago atvažiuojančių lietuvių, pirmos lietuvių kolonijos, jų suorganizuotos šalpos draugijos, statytos bažnyčios, įsteigti laikraščiai, kurių viso buvo 121, 41 teatro draugia, 48 pasaulietiški choralai, 9 bažnytiniai ir 314 veiklesnių žmonių biografijos. Duoti dokumentuoti katalikiški, socialistiniai, laisvamaniški ir kitų organizacijų atlikti darbai, įsteigtos mokyklos, skaityklos, bendrai ir kt.

Norintieji šią knygą įsigyti, prašomi parašyti čeki arba Money Order.

AMERIKOS LIETUVIŲ ISTORIJOS DRAUGIJOS

vardu ir pasiūsti:

1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

1974

Plymouth-Chrysler-Imperial

Duster 2-Door hardtop

\$2511.00 — 6 CILINDERIŲ, PIGI LICENCIJA

Lietuviai pigiausiai perka pas

BALZEKAS MOTORS

4030 So. Archer

Tel. VI 7-1515

NAUJIENŲ VAJAUS PROGA

Vajaus komisija dėkoja visiems rėmėjams už aukas ir kitokią paramą, taip pat atsiliepiamus laiškus ir pareiškimus, kurie rado teigiamą atgarsį visų lietuvių protuose bei širdyse pačioje vajaus pradžioje.

Antrajame vajaus laikotarpyje norime ir prašome atkreipti dėmesį ne tik į reikiamą paramą aukomis, bet ir kiekvienam laikraščiu brangiausia dovana — naują prenumeratorių, kad nuolat didėjant jų skaičiui būtų ilgam užtikrinta egzistencija nekeliant kainos. Naujienos savo tikslią informaciją ir laikysena, remdamos visas lietuvių demokratines institucijas ir bendruosius bei visiems naudingus darbus, užsitarnavo visų lietuvių dėmesio ir paramos. Reikia, kad tas dėmesys ir parama taptų konkrečiu. Todėl kviečiame visus skaitytojus imtis iniciatyvos platinti Naujienas, besistengiant surasti bent po vieną naują skaitytoją. Visi lietuviai yra kviečiami užsakyti Naujienas. Jos yra visiems įdomios, naudingos, reikalingos, ir net būtinos.

Chicagoje ir Kanadoje Naujienos metams — 24.00, pusei metų — \$13.00, trimis mėnesiams — 7.50, vienam mėnesiui — \$3.00. Kitose JAV vietose metams — \$22.00, pusei metų — \$12.00, vienam mėnesiui — \$2.50. Užsienio — \$25.00 metams.

Prašome naudoti žemiau esančią atkarpą.

NAUJIENOS
1739 So. HALSTED ST.
CHICAGO, IL 60608

Siunčiu dol.

- ☐ Prašau siųsti Naujienas per mane užsiskaičiusiam naujam skaitytojui.
- ☐ Užsakau Naujienas savo kaip dovana proga.
- ☐ Sumoku savo prenumeratą mėnesiu anksčiau, kad jums necekėtų siųsti raginimo.
- ☐ Vajaus proga prašau siųsti Naujienas vieną savaitę, kad su jomis susipažintų.

PAVARDE IR VARDAS

ADRESAS

PAVARDE IR VARDAS

ADRESAS

Parašas

It's a question of maturity.

A lot of people don't buy U.S. Savings Bonds because they think it takes them 10 years to mature. Take another look. The old green Bond ain't what it used to be. Now Bonds mature in less than 6 years.

That's one reason Bonds are so popular nowadays. They're simple to buy, and one of the surest ways to build a nest egg for something (or someone) special.

U.S. Savings Bonds. Maturity at 5 years, 10 months. If you don't

want to use that money right away, there's a 10-year extension privilege. Either way, you'll find that Bonds mature at just the right age for you.

Take stock in America.

Bonds mature in less than six years. New U.S. Bonds pay 4 1/2% interest when held to maturity of 5 years, 10 months (4 1/2% the first year). Bonds are replaced if lost, stolen, or destroyed. When needed, they can be cashed at your bank. Interest is not subject to state or local income taxes, and federal tax may be deferred until redemption.

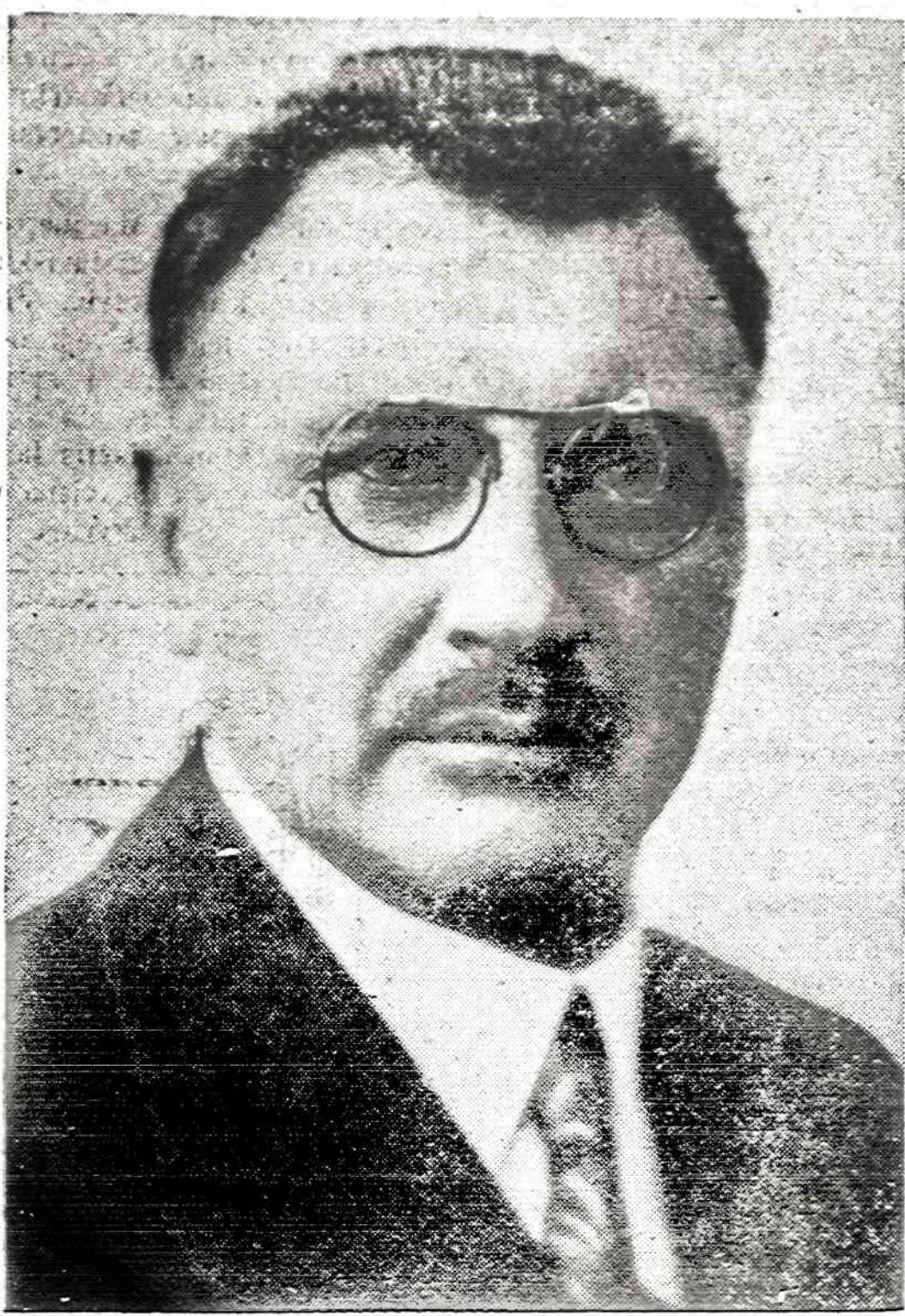
The U. S. Government does not sell for this advertisement. The interest of the Treasury will be paid to the advertiser.

NAUJIENOS
1739 So. Halsted Street Chicago, Ill. 60608

Dešimt metų nuo K. P. Gugio mirties

Rašo P. P. DARGIS, SLA prezidentas

Prieš 10 metų mūsų liberal pradžioje mirtis išplėdė žymų lietuvių visuomenę, ypač ir taurų lietuvių — adv. Kazimierą P. Gugi. SLA narius, apgaubė gilus liūdesys, nes 1963-ųjų metų Atsimenu kaip šiandien,

K. P. GUGIS

atsisveikindami nuliūdę stovėjome prie jo karsto ir sykiu ramimomės: juk anot graikų didžiojo poeto Homero, negailima mirtingą žmonių giminingą išgelbėti nuo mirties, kas kartą yra gimęs — tuo pačiu jau yra pasmerktas mirti. Taip ji prigludę kapi, tačiau dar ir šiandien, praslinkus 10-čiai metų, jis liko gyvas mumyse, kaip pavyzdingas lietuvis, atlikęs pareigą šeimai, visuomenei, o ypač savo tautai.

Amžinos atminties Kazimieras P. Gugis buvo kilęs iš žemaičių žemės. Pagyvenų kaimo, Ariogalos valsčiaus, Raseinių apskrities. Jis savo žemaitišku atkaklumu pasiekė aukštojo mokslo ir nemažesniu pasiryžimu, nesuklupdamas, žengė per gyvenimą. Tik paskutiniai keleri jo gyvenimo metai ir sunki liga buvo atėmusi jo fizinę kūno jėgą, bet savo dvasia jis buvo stiprus ir tvirtas principuose bei savo nusistatymuose. Gyvenime vadovavosi liberalinėmis ir demokratinėmis pažiūromis, ir tokiu jis liko iki savo amžiaus pabaigos.

Trumpam rašinyje neįmanoma nušviesti jo darbų lietuviškoje visuomenėje. Noriu tik prisiminti, kad jis našiai dirbo visur, ypač ekonominėje ir teisinėje srityje. Jis buvo kelių stambių finansinių įstaigų organizatorius. Jis taip pat buvo ir vienas iš šerno rėmėjų.

Kanados naujienos

Kariuomenės šventės minėjimas
WINNIPEW, Man. — Praeito lapkričio 24 d. (šeštadienį), lietuvių parapijos salėje KLB-nės Winnipeg Apyl. Valdyba surengė Lietuvos kariuomenės šventės minėjimą, kurį atidarė v-bos p-kas K. Strikaitis, pasakydamas tai dienai pritaikintą įžanginį žodį.

J garbės prezidiumą buvo sukviešti buvę Lietuvos kariuomenės savanoriai-kūrėjai: Povilas Liaukevičius, Antanas Samulaitis ir buvęs pašauktas karinei tarnybai Vl. Steponavičius. Svarbiausią minėjimo kalbą pasakė mokyt. Br. Bujokienė. Jos kalbos pagrindinė tema buvo: "Idėjinė kova nebaigta". Gaivinti idėjinę dvasią ir viltį — atgauti nepriklausomybę. J savo kalbą tarpais įjungė Australijos lietuvis M. Malakūnienės eilėraščių ištraukas — "Savanoris eina". Tenka pasakyti, kad kalba paruošta labai kruopščiai ir persunkta giliai patriotinėmis mintimis.

Po jos, žodį tarė buvęs ukrainiečių laisvės kovotojas vyr. leit. Bohdan Bushenchuk. Jis davė gražų pavyzdį, kad jų 40-ties

milijoninė tauta neišsikovoję nepriklausomybės kaip lietuviai, nors būdami ir daug mažesni skaičiumi.

Toliau kalbėjo savanoris-kūrėjas Povilas Liaukevičius, kartu išreikšdamas padėką ukrainiečių atstovui jų pačių kalboje. Dar kalbėjo Vl. Steponavičius ir ats. vyr. leit. Antanas Samulaitis. Paskutinis ypatingai pasibrezė, kad šių laikų karai vyksta moderniaisiais ginklais, maisto, aprangos bei susisiekimo geriausiomis priemonėmis aprūpinti, o mūsų savanorių visas aprūpinimas tilpęs ant nušarų bei kišenės... Jo linkėjimai, kad visų lietuvių troškimas būtų tikslas: "Atgauti nepriklausomą Lietuvą".

Užbaigai J. Demereckas pasakė Tumienės eilėraštį: "Partizanų motinai". Minėjimas baigtas Tautos himnu.

Po to sekė muzika, šokiai ir bendras pasilinksminimas. Prie bufeto patarnavo J. Grabys su Brenda Miller. Užkandžius paruošė v-bos sekretorė Genė Fedarienė. Minėjimas praėjo visų geroje nuotaikoje.

25-ųjų metų sukaktis

Daktaras Alfonsas Jauniškis su savo ponia Margaret atšventė 25-ųjų metų vedybinę sukaktį.

Jo tėvai buvo vieni iš senesniųjų emigracijos Winnipeg. Tėvas Povilas atvykęs iš Lietuvos turėjo gana sunkių laikų, kol pasisekė čia Kanadoje padariau įsikurti. Turėjo, berods, tris dukras ir vieną sūnų, kurį labai norėjo išleisti į daktarus. Kad ir sunkiai dirbdamas, taupė pinigus ir savo Alfonsuką, visomis išgalėmis, leido į mokyklą. Baigęs Winnipeg reikiama mokyklą išvyko į Angliją ir įstojo į medicinos fakultetą, kurį sėkmingai baigęs grįžo į Winnipegą pas tėvus ir čia atidarė savo įstaigą, kur iki pat šiol dirba kaip medicinos daktaras. Daug jis padeda savo tautiečiams, iš kurių nemaža dalis pasidarė jo nuolatinių klientais.

Jo tėvas Povilas buvo labai religingas ir daug prisidėjo prie lietuvių parapijos kūrimo bei

bažnyčios statybos, todėl jo paveikslą dar matome lietuvių parapijos salėje kabantį ant sienos. Ta proga dr. Alf. ir Margaret Jauniškių dukra ir sūnus savo tėveliams St. Andrew's auditorijoje surengė 25-ųjų metų vedybinę sukakties šventę su muzika, šokiais ir iškilminga vakariene.

Prie garbės stalo matėsi daktaro šeima su dr. Jauniškio motinele, kuri dar gerai jaučiasi ir nesenai atšventė 90-ties metų gimtadienį. Prie garbės stalo dar matėsi T. Juškos šeima ir eilė daktarų, kurie bendrai dirba toje srityje.

Vakarienės metu buvo pasakyta daug kalbų. Vakarienę atidarė lietuvių parapijos kleb. kun. J. Bertašius su malda, o vakaro programą pravedė daktaro gimnaitis A. Urbonas. Iš lietuvių pusės kalbą pasakė Vl. Steponavičius, giliau apibūdindamas daktaro tėvo Povilo Jauniškio gyvenimą Kanadoje, kuris dar per anksti atsiskyręs su šiuo pasauliu.

Paskutinį žodį tarė pats dr. Alf. Jauniškis su ponia, kurių stalas buvo apkrautas įvairiausiomis brangiomis dovanomis. Į sukaktuvinių pobūvių atsilankė virš 300 geriausių draugų bei pažįstamų.

Ilgiausių metų p. Jauniškiams.

Sprogimė sužeistas R. Strikaitis
SIQUX LOOKOUT, Ontario. — Winnipeg Free Press paskelbė žinią, kad prie geležinkelio tiesimo — statyboje dirbęs sprogdinimo darbus Calarence Blackmon, 48 metų iš Ochre River, Man., ir Peter Kiser, 35 metų, iš McCreary, Man., abu vietoje užmušti, o su jais dirbęs trečias — lietuvis Robertas Strikaitis iš Sioux Lookout, Ont., paguldė ligoninėn, kur jo sveikata pakenčiamame (satisfactory) stovyje. Jis turi giminių Kanadoje ir JAV-bėse, o jo tėvas Boleslovas Strikaitis gyvena Sioux Lookout, Ont., miestelyje.

Per neatsargumą, dinamito užtaisams spragus, galėjo būti visi užmušti. K. Str.

"NAUJIENOS" KIEKVIENO LIETUVIO DRAUGAS IR BŪČIULIS

Philomena Says

CHICAGO SAVINGS IS NOW PAYING

5.39% 5.92% 6.003%

Annual Yield on 5% Passbook Accounts Daily Interest 90-Day Notice Accounts \$100 Minimum 90-Day Savings Certificate \$1,000 Minimum

6.81% 7.08% 7.35%

Annual Yield on 6% One Year Savings Certificate \$1,000 Minimum 30-Month Savings Certificate \$3,000 Minimum Four Year Savings Certificate \$1,000 Minimum

7 1/4%

on Four Year Savings Certificates \$10,000 Minimum

7.627%

Annual Yield

For 49 years, savers at near-\$100 million Chicago Savings have become accustomed to the highest rates permitted by law. It is possible to offer the above yield where earnings remain undisturbed and are compounded for a year or more.

CHICAGO

savings and loan association

6245 South Western Avenue 476-7575

Passbook Savings Earn From Day of Deposit to Day of Withdrawal

Nesenai išėjusi laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00.

Persiuntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

Ansambliai, chorai, grupės, užsakydamos 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų.

Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608

Labai artimas buvo lietuviškai spaudai Suprato jos sunkumus. Žinojo, kad mūsų lietuviškoji spauda be nuolatinės medžiaginės paramos negali išsilaikyti. Todėl ją pats rėmė medžiagiškai, o taip pat organizavo kolektyvinę pagalbą. Kaip pavyzdį tenka nurodyti "Naujienų" bendrovės organizavimą, kurios pirmininku jis buvo ilgus metas...

Nepamiršo jis visuomenės ir savo gyvu žodžiu — paskaitomis, ją švietė ir mokė.

Vertindami Kazimiero veiklą, suglaustai galime pasakyti, kad jis buvo lyg koks sėjėjas. Ne paprastas sėjėjas. Jo pasėtas grūdus gražiai dygo, augo ir davė gerą derlių. Tuo derliumi naudojasi ne jis, bet mes patys, mūsų lietuviškoji visuomenė, todėl mes už tai esame jam dėkingi.

Gyvenime Kazimieras dažniausiai būdavo giedrios nuotaikos ir sakyčiau, į viską žiūrėjo optimistiškomis akimis. Todėl prisimindami jį gal daugiausiai atitiksime jo dvasiai, jei pasiryšime dirbti mūsų tautai, kaip jis dirbo...

Kada vienas po kito mūsų senieji veikėjai apleidžia gretas, mes turime jas glausti ir, anot mūsų poeto:

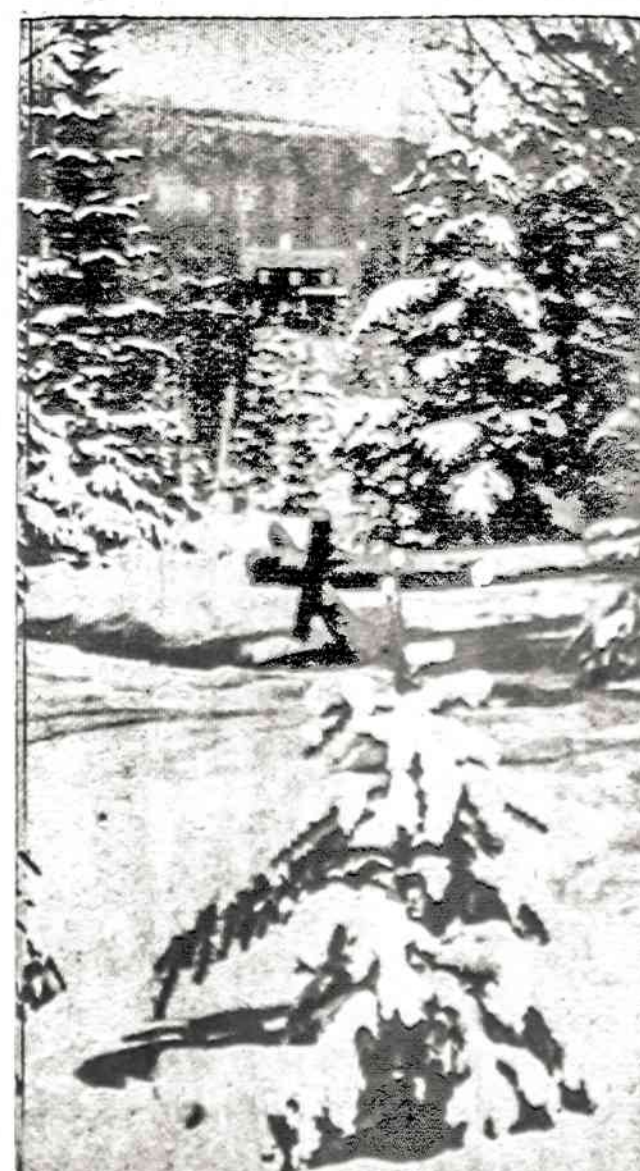
"Nors mūsų, broliai, nedaugel yra,

Tačiau mes tvirti, jei riš vienybė;

I darbą, stokim vyrai į vyrą: Sujungtos rankos suteiks stiprybę".

Kai atsisveikinome su Tavim prieš dešimt metų, mielas Kazimierai, mes sudejome ne vien meilės gėles, tarpe kurių tu ilsi esi, bet taip pat niekad nevystančius idėjos, veiklos ir atsiminimų žiedus.

Raginkite savo apylinke augti - taupykite!

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka didelius darbus. Pirma, jie padeda jums pasiekti asmeniškų jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkę bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti. Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuosimčius nuo mėnesio pirmos.

NEW RATES ON SAVINGS CERTIFICATES

	PER ANNUM
7 1/2%	\$5,000.00 OR MORE 4 YEAR MATURITY
6 3/4%	\$5,000.00 OR MORE 30 MONTHS MATURITY
6 1/2%	\$2,500.00 OR MORE 1 YEAR MATURITY

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS.

Isteigta 1923 metais.

Tel. 421-3070

Istaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone MA 1-6100.

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	
In Chicago \$24.00 per year, \$13.00 per six months, \$7.50 per 3 months.	
In other USA localities \$22.00 per year, \$12.00 per six months, \$6.50 per three months.	
Canada \$24.00 per year; other countries \$25.00 per year.	
15 cents per copy.	
Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir priemiestiuose:	
metams	\$24.00
pusei metų	\$13.00
trims mėnesiams	\$7.50
vienam mėnesiui	\$3.00
Kitoje JAV vietoje:	
metams	\$22.00
pusei metų	\$12.00
NAUJIENŲ raštinė atidara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.	

Sniečkus "neįdiegia" rusiškos ideologijos

Lietuvoje veikiančiam ir Antano Sniečkaus vadovaujamam rusų komunistų partijos kovos būriui labai dažnai ateina įsakymas "įdiegti" kurią nors naująją lietuvišką gyvenimą. Kai rusas sugalvoja kokią pagerinimą ir partijos centro komitetas jį patvirtina, tai tada visam kraštui paruošiamos instrukcijos tą naują pagerinimą priimti. Vienur komunistams pasiseka tą pagerinimą priimti, bet dažnai nieko iš to "pagerinimo" neišeina. Tas pagerinimas gali tiktai Kazachstane, bet jis visai netinka Zemaitijoje. Bet kokios naujosios priemonės vietos gyvenime dabar vadinasi "įdiegimu". Jeigu naujovė pasiseka "įdiegti" ir ji duoda gerus rezultatus, tai tada Sniečkus ir kiti partijos vadai gauna medalius ir pagyrimo laukštus. Už gerus "įdiegimus" pats Michailas Suslovas atvažiavo į Vilnių ir atvežė pagyrimo laukštus, o "įdiegtos" Lietuvos melžėjos privalo važiuoti į Maskvą pagyrimo laukštus atsiimti.

Komunistinė Lietuva ir pats Sniečkus buvo pagirtas už spartuolių "įdiegimą". Kiekviename lietuviškame kolchoze komunistams pavyko surasti spartuolius, kurie pajėgė daugiau padaryti negu didelė kolchozininkų dauguma. Pagal spartuolių darbą buvo raginami ir kiti dirbti. Vėliau įvedus spartuolius, Sniečkaus vadovaujami komunistai bandė "įdiegti" lenktyniavimą. Dabar jau aiškėja, kad ir lenktyniavimas, palyginus jį su kitomis sovietinėmis respublikomis, "tarybinėje" Lietuvoje buvo gerai "įdiegtas". Už lenktyniavimo "įdiegimą" Suslovas pagyrė Sniečką. Mažai betruko, kad lietuviai būtų laimėję lenktynes su atsilikusia "tarybine" Gudija. Lietuviai pagamino gana daug įvairių prekių, bet jų prekių kokybė buvo labai prasta. Praeitų metų pradžioje Sniečkus bandė "įdiegti" Lietuvos kolchozų vergams mintį, kad ateinančiais metais būtų išauginta dar daugiau grūdų. Jis padėjo lauką, kad propagandistai, žurnalistas ir įvairūs botagotojai turėtų pakankamai laiko įsisiūbuoti.

Vilniun suvežtiems žemės ūkio vadovams Antanas Sniečkus pasakė ilgą kalbą. Be kitų dalykų, jis bandė kiekvienam kolchozo viršininkui įdiegti tokias mintis:

"Vienas iš svarbiausių šiame penkmetyje partijos iškeltų uždavinių — toliau gerinti produkcijos kokybę. Respublikos darbo žmonės pagrįstai didžiuojasi aukštu techniniu daugelio gaminių lygiu ir gera kokybe. Kartu dar nemaža mūsų pramonės gaminių savo kokybiniais rodikliais atsilieka nuo išaugusių liaudies ūkio poreikių ir gyventojų reikalavimų. Dau-

gelyje įmonių vis dar turi daug nuostolių dėl broko. Kai kurie ūkiniai vadovai, kaip ir anksčiau, daugiau dėmesio skiria tik kokybei, stengiasi duoti kuo daugiau produkcijos, mažai dėmesio kreipdami į kokybę. Įmonių vadovai ir partinės organizacijos turi atidžiai išnagrinėti visus klausimus, susijusius su produkcijos kokybės gerinimu". (Tiesa, 1973 m. gr. 19 d., 2 psl.).

Viešai Suslovas pagyrė Sniečką ir komunistų partijos vadovybę, bet, matyti, privačiame pasikalbėjime jis pareiškė nepasitenkinimą dėl "tarybinės" Lietuvos grūdų gamybos. Suslovas norėjo ir nori, kad ateinančiais metais lietuviai pagamintų dar daugiau, negu jie pagamino šiais metais. Gruodžio pabaigoje Sniečkus kiekvienam įsakė iš anksto ruošti ateinančių metų derliui. Jis nori, kad lietuviai ateinančiais metais pagamintų dar daugiau javų, negu jie pajėgė pagaminti 1973 metais.

Sniečkus labai gerai žino, kad Lietuvoje augintų rūgų, kviečių, miežių, avižių ir grikių kokybė visuomet būdavo gera. Jam taip pat žinoma, kad Lietuvos sviestas, lašiniai ir net išauginti galvijai buvo pirmos rūšies. Tuo tarpu šiandien visų gaminių kokybė yra menka. Dirbtuvėlės turi labai daug broko, o lietuviškas sviestas nėra geriausios rūšies. Lietuviškos melžėjos geros, jos ištraukia daugiau pieno, negu karvės pajėgia duoti, bet nei lietuviškas pienas, nei sviestas nėra toks, koks jis anais laikais būdavo.

Sniečkus prieina įsitikinimo, kad lietuviams reikalingas dar vienas "įdiegimas". Jeigu lietuviams kolchozininkams būtų pakankamai "įdiegtas" komunistinės ideologijos, tai tada ir Lietuvoje gaminami produktai būtų geresnės rūšies. Kol tos ideologijos nebus pakankamai, tai ir gaminių kokybė bus prasta. Sniečkus žino, jog tai ne lengvas darbas. Komunistinė ideologijai jau "diegia" ištisą 30 metų, bet jam nesiseka. Sniečkus yra sudaręs brangiai apmokamą "diegėjų" armiją, bet jie nepajėgia tos ideologijos primesti lietuviams. Suvežtiems žemės ūkio specialistams jis šitaip skundėsi:

"Draugai, sudėtingų ūkinių ir politinių uždavinių sprendimas priklauso nuo komunistinio auklėjimo lygio, nuo darbo žmonių išsilavinimo ir sąmoninumo. Didi partinės propagandos, masinės politinės, kultūrinio švietimo veiklos, paskaitinės propagandos literatūros, meno, kino bei kitų pfiemonių jėga turi mobilizuoti darbo žmones, ideologinėmis priemonėmis užtikrinti ūkinių planų vykdymą. Nors spauda, radijas, televizija daug padarė, nušviesdama gamybos, socialistinio lenktyniavimo klausimais, būtina ir toliau giliau analizuoti ekonominį gyvenimą, geriau propaguoti darbo kolektyvų pažangų patyrimą, jų pasitiktinius planus, iniciatyvas". (Ten pat).

Komunistinė ideologija Lietuvos darbininkų tarpe neprigija, nes ji yra melaginga nuo pradžios iki galo. Komunistai savo laiku prižadėjo rūpintis darbininkų gerbuvu, o dabar, kai jie turi progos tai padaryti, svarbiausias jų rūpestis — galimai daugiau Lietuvoje pagamintų produktų išvežti Rusijon. Kol Sniečkus dirba rusams, tai rusiškojo "komunizmo" ideologija Lietuvoje neprigis. Sniečkus gali suvežti geriausios propagandistus, bet lietuviams svetimos ideologijos neįdiegs.

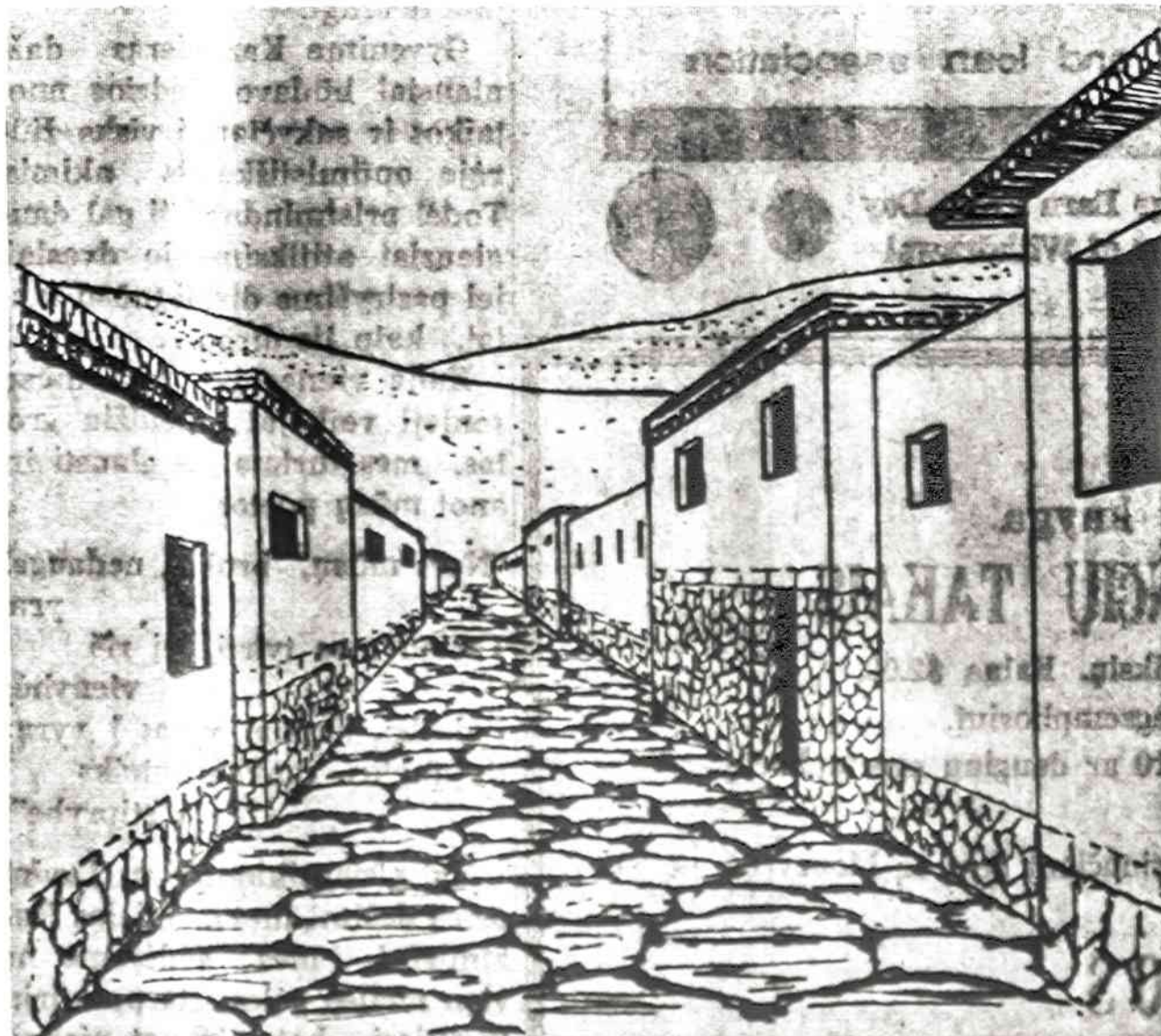
VISI LIETUVIAI BIZNIERIAI SKELBKITĖS NAUJIENOSE

daiktas, kai kuriuos nelabai patikimus dydžius vėliau teks pakeisti kitais.

Be visos klaidos, kurių neišvengė viena, kai vienintelis jo patarėjas buvo siūbuojantis Damoklo kardas, ne kiek nekeičia ankstesniųjų jo atradimų ir nemažina jų reikšmės. Dar jaunystėje nuveikdamas svarbių darbų — atradamas šumerų — babiloniečių mitą apie Ninurą, sukurdamas veikalų apie senovės Babilonijos finansus ir žemės ūkį, jis nusipelnė garbingą vietą tarp žymiausiųjų orientalistų. Susekė dingusios amorėjų kultūros pirmuosius pėdsakus, aptikęs kapadokiškųjų lentelių sandaigas, atradęs dvi hetitų tvirtoves ir senovės asirų miestą Kanešą, jis tapo vienu pirmųjų pasaulio archeologų. O dantiraštinės hetitų kalbos iššifravimas visada buvo vertinamas kaip genialus epochinės reikšmės darbas, padedantis pažinti seniausiąją žmonių giminę praeitį toje pasaulio dalyje, kuri laikoma kultūros lopšiu.

Be to, Groznui pavyko pasiekti ir tą tikslą, kurį jis buvo užsibrėžęs jau savo mokslinės veiklos pradžioje. Jis vis dėlto parašė "Seniausiąją Pietvakarių Azijos, Indijos ir Kretos istoriją", o demokratinė respublika už šį veikalą jam paskyrė valstybinę premiją. Šioje stambioje knygoje Groznas apibendrina savo mokslinius atradimus, išdėstė patirtį, kurią buvo sukaupęs, dešifruodamas senovinius tekstus ir vykdydamas archeologinius kasinėjimus.

mus, ir sukūrė, kad ir su sąlygomis, liečiančiomis protoindiskojoir Kretos rašto problemų sprendimą. Tikrai "vienišas dramatinis paveikslas, rodantis, kaip kelis tūkstantmečius vystėsi plati sritis, kurioje tolydžio grūmėsi, mūso ir viena kita veikė skirtingų rasių ir kultūrų tautos" (J. Kli-

Hetitų miesto gatvė su gyvenamaisiais namais. Rekonstrukcija pagal Bitelį ir Naumana.

LIETUVOS TAUTINĖS MAŽUMOS

P. STRAVINSKAS

(Tęsinys)

VII. — KAS KENKĖ MOSŲ GRAŽIAM SUGYVENIMUI SU TAUTINĖMIS MAŽUMOMIS NEPRIKL. LIETUVOJE

Nors apamai lietuvių santykiai su tautinėmis mažumomis buvo neblogini, būta betgi ir tuos santykius bloginančių, juos aštrinančių veiksnių.

1) Kas kenkė mūsų geriams santykiams su Lietuvos lenkais?

Pirmiausia, kad tų tikrų Lietuvos lenkų mažai ir bebuvu. Daugiausia turėjome tik sulenkėjusius lietuvius. Jų tarpe buvo ir piktų Lietuvos valstybės priešų, siekusių Lietuvą įjungti į Lenkijos valstybę, net dalyvavusių garsiam išdaviškiame peovikių (lenkų kariuomenės organizacijos "Polska Organizacja Wojskowa", sutr. "P. O. W.") 1919. VIII. 29 d. ruošiamame Lietuvoj sukilime nuverstį Lietuvos valstybės valdžiai ir Lietuvą įjungti į Lenkiją, kuri grobė tada kaimynų žemes, turėdama tikrai didelius apetitus. Mums buvo labai skaudu, kad tikri lietuviai, dargi buvę kada mūsų tautos "kilnieji", matol, bajorai atskilo nuo savo tautos ir pasidavė jos ir Lietuvos valstybės priešais. Su jais, aišku, ir negalėjo būti mūsų gerų, nuosirdžių, abipusių pasitikėjimu pagrįstų santykių.

Tik ilgai, po kokių dešimt metų dalis tų paklydusių lietuvių susiprato, apsisprendė laikyti save tikrais lietuviais ir įsijungė į mūsų viešąjį gyvenimą. Todėl lenkų skaičius neprik. Lietuvoje ne didejo, o mažėjo. Pz., 1923 m. per gyventojų surašinėjimą jų rasta 3,2%, o 1935 m. — 3,04%.

Atgavus Lietuvai Vilniaus kraštą, rasta jame, ypač Vilniaus mieste, didelis procentas lenkų, tikrų, atvykusių į jį iš Lenkijos, taip pat ir sulenkėjusių lietuvių, kuriuos, manding, buvo galima švelnia politika paveikti ir grąžinti bent jų dalį lietuvių tautai. Bet mes to nemokėjome padaryti. Po labai trumpo laiko tos švelnios politikos mūsų valdžia griebėsi "geležinės pirštinės", vartojo smurtą, jėgą, kas Vilniaus lenkus ir sulenkėjusius lietuvius labai atgrasė nuo mūsų tautos. Mūsų teisininkas Jonas Danauskas, buvęs tada Vyr. Tribunolo Klaipėdos Krašto skyriaus pirmininkas, taip pat ir Valstybės Tarybos bendradarbis, pasakojo kartą Valst.

Taryboje tokį savo pasikalbėjimą su vienu žymiu Vilniaus lenku, mokslo vyru:

Paklaustas, kokios valdžios jis labai norėtų Vilniaus krašte — lietuvių, kurių dabar turės, ar bolševikų, kurių galis turėti ateity, tas lenkų mokslininkas atsakė, kad, lietuviams užėmus Vilnių jis labai džiaugėsis, o dabar taip jais nusivylęs, dėl jų smurto, kad manas, jog "tarp džumos ir choleros didelio skirtumo nėra". J. Danauskas irgi buvo labai pasipiktinęs mūsų "geležinės pirštinės" politika Vilniaus krašte ir prašė mane prieš ją pasisakyti. Lietuva Aids. Aš ir esu ten parašęs prieš tą smurtinę politiką, kiek prisimenu, kelis straipsnius, kuriuos LA redaktorius mielai paskelbė, pritarė joms minčiai. Anu metu Vairas pasisakė betgi už griežtą, tos "geležinės pirštinės" politiką. Tautininkai tuo klausimu neturėjo vienos nuomonės.

2) Kas atšaldė mūsų santykius su Lietuvos vokiečiais?

Tai mūsų nesutarimai su jais dėl Klaipėdos krašto, tiek dėl jo priklausomybės, tiek ir dėl jo valdymo, ypač dėl gubernatoriaus Jono Navako vestos irgi griežtos politikos santykiuose su vietos vokiečiais.

Iš J. Danausko, to buv. Vyr. Tribunolo Klaipėdos Krašto skyriaus pirmininko, irgi esu girdėjęs nuomonę, kad daug Klaipėdos krašto vokiečių būtų buvę tikri ir nuosirdūs Lietuvos ir lietuvių tautos draugai, jei lietuviai gubernatoriai, ypač minėtasis Jonas Navakas būtų turėjęs, santykiuose su vokiečiais, daugiau takto ir jų psichologijos supratimo. Esą, tokios nuomonės būvę ir du labai padorūs Klaipėdos krašto vokiečiai teisininkai, Vyr. Tribunolo Klaipėdos Krašto skyriaus teisėjai — tai Pluenecke ir Hesse, su kuriais jam, J. Danauskui, tekę drauge spręsti Klaipėdos krašto bylas. Šiuo klausimu, kompetentingiau galėtų pasisakyti ir mūsų Klaipėdos krašto lietuviai. Aš parašau tik tą, ką iš kitų girdėjau.

Vokietijoje įsigalėjus Hitleriui ir jam su savo naciais pradėjus vesti Klaipėdos krašto "išlaisvinimo" iš Lietuvos politiką, buvo sunkus, tiesiog nemajnomas mūsų sugyvenimas su Klaipėdos krašto vokiečiais. Nacių kurtomi ir jų visokeriopai remiami, jie gi net sukilimą tame krašte ruošė, siekdami atplėšti Klaipėdos kraštą

nuo Lietuvos ir grąžinti Vokietijai. Garsioji Neumanno — Saaso byloje (1935) paaiškėjo ir visos Vokietijos nacių intrigos bei kurstymai Klaipėdos krašto vokiečių "išlaisvinimui". Tas visa, aišku, kenkė ir mūsų geriams santykiams su kitais vokiečiais, gyvenusiais Lietuvoje.

3) Kas aštrina ir nuodija mūsų santykius su Lietuvos žydais?

Manding, čia bus kaltas dales mūsų lietuvių pavėdys žydams, kad jiems bendra taisyklė, geriau sekasi prekyboje ar kituose profesijose ar versluose, kad jie geriau įsitvirtino mūsų Lietuvoje — ekonomiškai, daugiau praturtėjo, negu mes, lietuviai. Pradėta skleisti apie žydus ir neteisingų žinių, kad jie siekia savo tikslų, nesisakytami su priemonėmis, kad prekyboje sukčiavę, kad pelnais lietuvių sąskaita ir pan. Tai buvo antisemitinė propaganda, tegul ir švelnios formos, bet kenkianti mūsų geriams santykiams su žydais. Ji padarė savo: sukurstė mūsų žmones prieš žydus, o žydus atšaldė nuo lietuvių.

Bijau kategoriškai tvirtinti, bet man atrodo, kad ta antisemitinė propaganda bus, buvusi priežastimi ir to liūdnio fakto, kad kai kurie lietuviai, apsiėmę dorinę sąmonę, dalyvavo net žydų žudyme, talkininkaudami vokiečiams naciams, jų Gestapui, nacių okupacijos metu (1941).

Reikia, tiesa, pripažinti, kad žydai nepriklausomybės metu didėle dauguma reikėsi savo simpatijomis komunizmui ir, bolševikams okupavus Lietuvą (1940), kada lietuviai išgyveno tą didelę mūsų tautos tragediją, jie tuo džiaugėsi ir sveikino bolševikus, kaip jų "išlaisvintojus". Pirmosios bolševikų okupacijos metu, jie taipgi bolševikams talkininkavo mūsų žmonių suimnėjime, jų tardyme ir kankinime. Tas irgi labai nuteikė mūsų žmones prieš juos.

Dėl to, mūsų žmonės, netgi tie, kurie anksčiau nebuvo nusiteikę prieš žydus, neparodė reikiamo gailestingumo žydams jų sunkiose, tragiškose dienose, kada jų mūs Lietuvos je buvo išžudyta ko ne 90%.

Tik, žinoma, tas mūsų žmonių šaltumas, jų širdies kietumas, kurio jie, užsidėngę akis, be gilesnio išgyvenimo stebėjo tą šurpį žydų tragediją, tas nacių Gestapo vykdytas (dar gi kai kuriems lietuviams padedant!) žydų žudynes, moralės požiūriu, buvo

(Nukelta į 5-tą psl.)

VOITECHAS ZAMAROVSKIS HETITAI

63.

Tuo metu, kai Groznas šifravo Kretos raštą, dar nebuvo paskelbti svarbiausieji tekstai. Ta proga verta atkreipti dėmesį į tai, kad Meirus paskelbęs Evanso slėptus tekstus, Ventris to rašto raklą rado per keletą mėnesių. Savo "Dokumentuose mikroniskąją graikų kalbą" Ventris taikliai pasakė: "Dviem mokslininkų kartoms (tuo nuslėpimu) buvo atimta galimybė konstruktyviai nagrinėti šią problemą". Groznas buvo paskutinis tų dviejų kartų mokslininkas.

Pagaliam negalima nutylėti ir vienos subjektyvios aplinkynės: nuo 1910 metų Groznas dirbo skubotai. Kaprasui atstatyti nusis švietimo ministro pareigų, "protektorato vyriausybės premjeras" Kreičis pasiūlė Groznui laisvą ministro kėdę: žmogus savo drauslę elgesius lapkričio 17 dieną pelnęs autoritetą čekų inteligentų tarpe, be to, nesikišantis į politiką, okupantams būtų buvusi puiki marionetė. Groznas, žinoma, atsakė: "Negali būti ne kalbos. Visada gyvenau dorai ir garbingai". Bet nuo tos valandos jis nuolat bijojo, "kad neatitų jo paimti". Ir būkštadamas, kad gestapas gali jį apipiešti nuo "prirašintų kortelių", rūpinosi kuo greičiau pabaigti savo darbą, net sutikdamas su tuo, kad galimas

mus, ir sukūrė, kad ir su sąlygomis, liečiančiomis protoindiskojoir Kretos rašto problemų sprendimą. Tikrai "vienišas dramatinis paveikslas, rodantis, kaip kelis tūkstantmečius vystėsi plati sritis, kurioje tolydžio grūmėsi, mūso ir viena kita veikė skirtingų rasių ir kultūrų tautos" (J. Kli-

ma). Autorius jį užbaigė, įtempęs visas jėgas, per paskutinius kelerius savo gyvenimo metus.

1914 metų gegužės mėnesį Grozną ištiko apopleksija, pakirtusi jo jėgas ir sutrukdžiusi jam po išvadavimo vėl dėstyti universitete. Bet jis nemetė dirbės ir toliau

skelbė savo darbus, o jo butas Prahoje, Orzechovkoje, visada liko atviras studentams ir jauniesiems kolegoms. Iki Grozno septyniadesimtmečio jo išleistų knygų ir išspausdintų mokslinių straipsnių sudarė iš viso lygiai 200. Bet jeigu net prie jų pridėtume daugiau kaip 150 recenzijų, prilygstančių savarankiškiems mokslo darbams, tai vis tiek tematytytume mažesniąją dalį jo veiklos, kurios jis neketino mesti, dargi ir tokio amžiaus sulaukęs: "Pensija ir far niente? (Dykas buvimas). Dar ko! Tik jau ne man!"

Nuo to darbo jį atplėšė tik nelaimingas atsitikimas. 1952 metų gegužės 22 dieną Groznas savo kabinete, lenkdamasis prie rašomojo stalo apatinio stalčiaus, p argiuvo ir nusilaužė koją. Jis buvo nugabentas į artimiausią gydyklą — Stržesovicų karo ligoninę — ir iki rugsėjo mėnesio gulėjo, didėleje bendroje palatoje kartu su jaunais kareiviais, kurie jam rodė visokeriopą dėmesį. Atsidėkodamas Groznas pasakodavo jiems savo nuotykius iš kelionių po Mažąją Aziją, Siriją ir Mesopotomiją, priedavo senovinius išmirusių tautų kultūros vaizdus, prisimindavo linksnius savo gyvenimo epizodus. Nelinksmi jį skyrėsi su savo jaunaisiais draugais, sužinojęs, kad bus pakeltas į valstybinę sanatoriją.

(Bus daugiau)

skelbė savo darbus, o jo butas Prahoje, Orzechovkoje, visada liko atviras studentams ir jauniesiems kolegoms. Iki Grozno septyniadesimtmečio jo išleistų knygų ir išspausdintų mokslinių straipsnių sudarė iš viso lygiai 200. Bet jeigu net prie jų pridėtume daugiau kaip 150 recenzijų, prilygstančių savarankiškiems mokslo darbams, tai vis tiek tematytytume mažesniąją dalį jo veiklos, kurios jis neketino mesti, dargi ir tokio amžiaus sulaukęs: "Pensija ir far niente? (Dykas buvimas). Dar ko! Tik jau ne man!"

Nuo to darbo jį atplėšė tik nelaimingas atsitikimas. 1952 metų gegužės 22 dieną Groznas savo kabinete, lenkdamasis prie rašomojo stalo apatinio stalčiaus, p argiuvo ir nusilaužė koją. Jis buvo nugabentas į artimiausią gydyklą — Stržesovicų karo ligoninę — ir iki rugsėjo mėnesio gulėjo, didėleje bendroje palatoje kartu su jaunais kareiviais, kurie jam rodė visokeriopą dėmesį. Atsidėkodamas Groznas pasakodavo jiems savo nuotykius iš kelionių po Mažąją Aziją, Siriją ir Mesopotomiją, priedavo senovinius išmirusių tautų kultūros vaizdus, prisimindavo linksnius savo gyvenimo epizodus. Nelinksmi jį skyrėsi su savo jaunaisiais draugais, sužinojęs, kad bus pakeltas į valstybinę sanatoriją.

(Bus daugiau)

Skaitykite ir platinkite
Dienraštį "Naujiene"

MIRĖ PROF. BORIS ANISFELD

Šį nekrologą rašyti mane patraukė žinia, kai mirė dailininkas prof. Borisas Anisfeldas sulaukęs 94 metus amžiaus. Man buvo žinomi visi Chicago Meno Instituto fakulteto nariai, jų tarpe ir vel. Boris Anisfeldas.

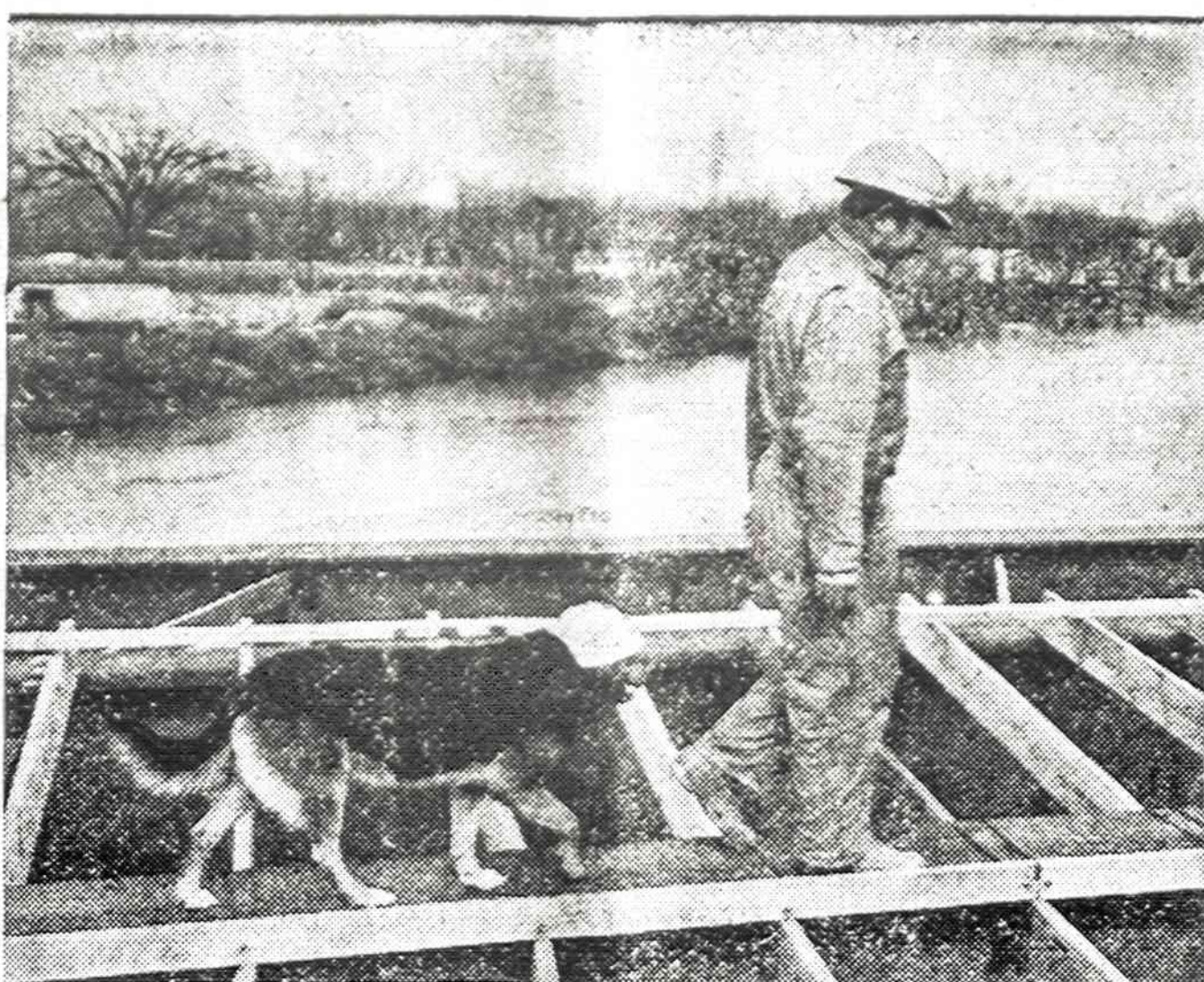
S. m. gruodžio pradžioje New Yorke mirė buvęs ilgametis mokytojas Chicago Meno instituto. Jis buvo vienas iš žymesniųjų tapytojų ir skulptorių. Anisfeldas gimė 1879 m. spalio 2 d. Bieltsy, Besarabijoje. Jo tėvas buvo turtingas dvarininkas. Sūnus augo gamtos aplinkoje, stebėjo debesų judėjimą, žaliuojančius Besarabijos laukus, galvijus ir žmones. Jo tėvas domėjosi literatūra ir filosofija, norėjo, kad sūnus studijuotų humanistinius mokslus. Bet Borisas sulaukęs 16 metų amžiaus, apsisprendė mokytis dailės. Atsisveikinęs namiškius ir savo ištikimą tarną galicijoną, išvyko į Odesą mokytis dailės meno. 1901 m. įstojo į Petrapiilio Meno akademiją. Akademijoje mokėsi ketverius metus.

Baigęs meno mokslus, apsi-

dė ir išvyko klajokliškoni kelionėn. Aplankė Suomiją, Dauguvą, Dnieprą apylinkes, pasiekė Krimą ir pagaliau atsidūrė Artimuose Rytuose. Pamatė Palestinos "purpurinius" kalnus, susidarydamas savo vaizduotėje daug skirtingų rusų — bizantinų idėjų.

Rusijoje Gogolis satirizavo tuolaikinį biurokratijos oficialumą, Nekrasovas dainavo apie skausmą ir liūdesį, Mousorgskis buvo didelis rusofilas ir humanistas, o tuolaikiniai dailininkai idealizavo senąjį realizmą, pa-vaizduodami kaimo muzikų skurdą. Ikonografija Rusijoje nebuvo aktuali. Išskyrus klausikinį realistą Repiną ir moralistą Perovą, kiti susigrupavo į Peredvžnikų (klajoklių) ratelį. Rusijos padangėje prasiveržė nauja plastiško meno aušra. Peizažistas Levitanas, Serovas, kuris paskelbė konkurse nutapyti ciro Nikolajaus portretą, laimėjo konkursą ir Vrubelis išgelbėjo rusų tapybą iš fatališko formalistinio sustingimo.

Rusų baletu organizatorius

Scotia, N. Y. tilto statybos brigada turi šunį "Dillon", kuris darbininkus sekioja ir darbo metu. Teko ir šuniui parūpinti kietą šalmą.

Diagilevas pritraukė prie savo teatrinės veiklos pajėgiausius dailininkus Borisą Anisfeldą, Golovinę, Fokiną, Reriką, Sodekiną, Gončarovą. Jų tarpe veikė meno kritikas ir dailininkas Aleksandras Benois (Benua), bendradarbiavo žurn. "Meno Pasaulis", kuris pirmas pastebėjo M. K. Čiurlionio talentą, iškeldamas jį viešumon kaip lietuvių mistiką ir simboliką. Tik Čiurlionis prie jų grupės nepritapo. Aplink Diagilevo baletą prasidėjo naujas europinės įtakos meno judėjimas. 1906 metais Paryžiuje buvo surengta rusų meno paroda. Ta proga gastroliavo ir Rusų baletas. Boris Anisfeldas priklausė prie menininkų organizacijų ir Salon d'Automne parodoje laimėjo retą garbės atžymėjimą. Korovinas dirbo prie Karališkojo teatro.

"Kai kanuolės griaužia — mūzos tyli" sako Christian Brinton. Rusų revoliucijos metu dailininkų veikla pakriko. Kurie turėjo kontaktus su Vakarų pasauliu, po perversmo atsidūrė netikroje padėtyje. Pirmieji rusų konstruktyvistai, kaip Naum Gabo ir Webber išbėgo į Paryžių. Boris Anisfeldas 1918 metais iškeliavo į Japoniją, o iš ten atvyko į Vancouverį ir pagaliau atsidūrė New Yorke. New Yorke jis buvo pakviestas Metropolitan operon kaip scenos dekoratorius ir kostiumų projektuosjas svarbesniems pastatymams.

Anisfeldas ir Chagall

Kai kurios Anisfeldo ir Chagallo paralelės, Mark Chagallo gimė Vitebske 1887 m., dešimčia metų jaunesnis Anisfeldo kolega, kaip žydai, hebraiškos filosofijos poetas lyrikas, fantastinių ir mitologinių temų menininkas, naudodavo ir surrealizmo elementus. Rusų dailėje stipriai reikšė pasakos žanras, pav. Nikolai Roerich, suomių kilmės talentingas ir savitas dailininkas buvo mistikas. Savo kūryboje pavaizdavo senovę, beveik nuo akmenų gadytės ir rusišką muziką. Anisfeldas buvo palinkęs prie Vakarų kultūros, tačiau ir jo tapyba anksčiau pasižymėjo dekoratyvine sinteze slavo. Bizantijos dvasioje Biblijos ir mitologijos temomis, pav. "Hesperido sodai", "Salomė", "Mėlynosios statula", "Rojaus sodai", "Exodus" ir kt. kūrinius, Anisfeldas turėjo nepaprastai spalvingą koloritą, raudonoji spalva dominuoja kitas spalvas. Stipriame kolorite ištirpsta aštrūs daiktų kontūrai. Anisfeldas reikšė įvairiuose tapybos baruose — portrete, gamtovaizdy, figūrinių kompozicijose bei natūrmorte. Retas jo kūriny, kad ten nebūt žmogaus ar kurio kito gyvo objekto.

1922 m. Chicago Meno institute buvo surengta B. Anisfeldo kūrybos apžvalginė paroda su 131 darbu. 1924 m. jis užėmė tapybos klasę Chicago Meno institute. Tuo tarpu Amerikoje prasidėjo karštingas abstraktaus meno sąjūdis. Anisfeldas atmetė moderniškas tendencijas. Jam buvo daromos pa-

UFO centras Čikagoje?

Savotiška nauja organizacija, pasivadinus "Kohoutek Watching Party", rengia šį šeštadienį sausio 5 d. 5:30 val. vakaro kometas stebėjimo šilą London House North restoraną, esantį Lake-Cook Road ir Edens Expressway sankryžoje, stebėti kometa, kur atvyks Northwestern universiteto profesorius, astronomijos departamento viršininkas Dr. J. Allen Hynek. Norintieji dalyvauti prašomi atsižvelgti savo binoklius, teleskopus. Jis tą vakarą gautų pajamų bus sudarytas fondas, iš kurio bus Chicagoje steigiamas "UFO centras", kuriam vadovaus pats astronomijos profesorius Dr. Hynek, tokio centro sumanytojas. Centre busi rmtai mokslininkai tiriami visoki tokie "prajovai" kaip "skraidančios lėktės" ir pan.

Nepiliečių registracija

Imigracijos ir naturalizacijos įstaiga primena, kad sausio mėnuo yra svetimsalių, kurie nėra Amerikos piliečiai, registracijos laikas. Registruoti kasmet sausio mėnesį privalo visi nepiliečiai. Registracijos kortelės gaunamos pašto įstaigose; kortelės užpildžius reikia atiduoti pašto įstaigai.

Ateinantį sekmadienį pavyrėti laikrodžius

Tikslu laimėti vieną valandą dienos šviesos ir sutaupyti energijos, nuo ateinančio sekmadienio, sausio 6 d. įvedamas DST (dienos šviesos taupymo) laikas. Tai reikšia, kad šeštadienio vakarą einant gulti stabos iš kitų dėstytojų dėl dėstymo tradicinių metodų. Surengtoji jo paroda visus įtikino, kad jis turi stiprų pagrindą. Buvusieji jo studentai apie Anisfeldą mokymą ir šiandien gražiai atsiliepi.

Chicagoje gyvenamas turėtoji studija adresu 155 W. Burton Pl., netoli Meno Instituto. Mėgdavo vaikščioti, — stiprus vidutinio ūgio juodabarzdžio kuklus, visuomet geroje nuotaikoje vyraus. Jam pozuodavo dukra su juodu katinėliu.

Po 30 metų pedagoginio darbo Chicagoje, išėjęs į pensiją, persikėlė į New Yorką, kur senatvėje buvo beveik užmirštas žilagalvis senelis profesorius Borisas Anisfeldas. Kurį laiką sirgo širdies sutrikimais.

Baigiant pravarų pridurti, kad Boris Anisfeldas kreipėsi pas a. a. advokatą K. Gugį stipendijos reikalu Antanui Skupui (Cooper), kuris tada mokėsi Anisfeldo klasėje. Anisfeldas, matydamas Skupo talentą tapyboje, nutarė prašyti jam stipendijos studijuoti Europoje, bet stipendijos iš lietuvių negavo. Stipendiją jam išrūpino pats Chicago Meno institutas. Skupas gilino meno žinias Ispanijoje. M. Šileikis

reikia laikrodžius pavyrėti vieną valandą pirmyn.

Dienos šviesos taupymo laikas įvedamas nepertraukiamai iki 1976 metų.

TRUMPAI

— Dr. Feliksas Prosevičius, šių metų sausio 11 dieną minės savo 90 metų sukaktį. Dar praktikuojančio gydytojo adresus yra toks: Calle 32, Nr. 78A-73, Medellin, Columbia, S. A.

— Stanley Balzekas, jaun. Lietuvių Kultūros muziejaus direktorius, prieš Kalėdas š. m. gruodžio mėn. 21 d. per televizijos 7-tą tinklą plačiai supažindino amerikiečių visuomenę su lietuviškais kalėdiniais papročiais, jų kilme ir reikšme.

— Pėnsininkai dr. Juozas Tautvila ir ekonomistas Alfonsas Vidutis, norėdami paremti lietuvišką spaudą, užskė višiemis 1974 metams "Naujienas" savo parapijos (Sv. Kazimiero parapija, Gary, Ind.) klebonui Dr. kunigui Ignacui Urbonui ir kartu linkėdami linksmy kalėdų švenčių ir laimnigų Naujųjų metų.

— "Pelkui Žiburėlio" literatūrinėje valandėlėje, gidimioje per Margučio radiją tarp 8-9 val. vak., šį ketvirtadienį, sausio 3 d. Stasys Santvaras skaitys savo naujuosius eilėraščius.

— Balzeko Lietuvių Kultūros muziejuje atidaroma metalo skulptūros paroda. Parodoje savo kūrinius išstitys čikagietis Donald Bremer, Metropolitan Bank and Trust Co. viceprezidentas, kuriam metalo skulptūra yra mėgiama meno šaka laisvalaikiais. Tarp išstatomų kūrinių yra lietuviški kryžiai, Vytis, gelės, ir t. t.

— Sausio mėnesį visi Amerikoje gyvenantieji ne piliečiai turi pranešti savo adresus Imigracijos ir naturalizacijos įstaigai, užpildant Alien Address Report Card (Form 1-53), gaunamas ir įteikiamas virš minėtos arba pašto įstaigose. Tai yra metinė neturinčių Amerikos pilietybės pareiga, nežinrint, kad adresas nėra pasikeitęs. Neužpildžiusiems ir neįteikusiems tų formų, yra numatoma bausmės.

— Metinė sportavimo ir atostogavimo paroda bus nuo sausio 25 iki vasario 3 d. Chicago amfiteatre. Parodoje dalyvaus virš tūkstančio firmų bei institucijų iš 35 valstijų bei Kandos provincijų. Parodose taip pat dalyvaus masinio sportavimo bei atostogavimo ir pramoginių keilonių žymūnai su savo patyrimu taip pat priemonių rekomendacijomis.

— Dr. V. Tauras įvairiomis progomis remia lietuvišką spaudą. Naujųjų Metų proga kartu su gerais linkėjimais jis atsiuntė Naujųjų metų 10 dol.

— Ciprijonas Genutis iš Marquette Parko apylinkės daly-

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Zėmė — Pardavimui

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Zėmė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS
IR ŽEMAIMS NUOSIMCIAIS MĖNESINIAIS IŠSIMOKEJIMAMS

DEL VISŲ INFORMACIJŲ, KREIPKITES Į

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS

NAMŲ VALDYMAS — NOTARIATAS — VERTIMAI

VISŲ RUSIŲ DRAUDIMO AGENTŪRA

J. BACEVIČIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — PRospect 8-2233

HELP WANTED — MALE
Darbininkų Reikia

ENGINEERS — DRAFTSMEN
STRUCTURAL
Structural engineers and draftsmen required by consulting engineering firm for design of civil, industrial and commercial projects. Numerous fringe benefits. Excellent working conditions. CONSOER TOWNSEND & ASSOC. Call Mr. SCHNEIDER 337-6900

FURNITURE AND FIXTURES
Balda ir kiti įrenginiai

PARDUODAMI
IS MODELINIŲ NAMŲ BALDAI
30% iki 50% nuolaida. Galima pirkti dalimis ir išsimokėtinai. Aptarnauja lietuvių.
SOUTHWEST FURNITURE CO.
TEL. GR 6-4421
6200 So. WESTERN AVE

BUTŲ NUOMAVIMAS, IVAIRŲS
DRAUDIMAI, NAMŲ IR NEKILNOJAMO TURTO PIRKIMAS - PARDAVIMAS.

BALYS BUDRAITIS
BUD'S REAL ESTATE
4369 ARCHER AVE., CHICAGO
TEL. — 254-5554

NORITE PIRKTI
AR PARDUOTI NAMĄ?
SUSISIEKITE SU
CONNIE DAGYS
FIRESIDE REALTY —
Tel. 585-2064
Čia būsite užtikrintai sąžiningai aptarnauti.

KUR ŽMONĖS SAVI

MARQUETTE PARKE 7 kambarių 1½ aukšto namas su garažu, 30 pėdų lotas. 2 vonios. Gazu šildymas. \$19,600.

MARQUETTE PARKE, Štai gražus beveik naujas namas, 2 miegamieji, ištisai beismantas. Gazu šildymas. Centralinis oro vėsinimas, 1½ vonios. Karpetai. Garažas. Turim rakta. — \$26,500.

ARTI MŪSŲ VISU — modernus 12 m. mūras, ištisai beismantas. Garažas. Karpetai. \$21,700.

MARQUETTE PARKE 1½ aukšto namas. Vienas modernus butas su 3 miegamais ir kitas aukštai tinkamas vienas didelėi arba 2 artimom šeimom gyventi. \$21,500.

TVIRTAS APARTAMENTINIS MŪRAS. Arti Kedzie — pora bloku nuo parko. Naujas gazu šildymas. Svariai nuodėvė. \$16,000 pajamų. Kalna \$89,000.

4 BUTŲ GRAŽUS MŪRAS arti vienuolyno. Naujas gazu šildymas. Alum langai. Karpetai. 3 auto mūro garažas. \$42,000.

PLIATUS VERTINGAS LOTAS Marquette Parke. Kaina \$9,900.

Valdis Real Estate

7051 So. Washenaw Ave. RE 7-7200

NEPAPRASTAS PIRKINYS
Modernus bungalow tinka bet kuriai šeimai. Geriausia vieta Marquette Parke. Tuo galima užimti. Sumažinta kaina visu ketvirių jo vertės, kadangi reikia skubiai parduoti.

ŠIMAITIS REALTY

2951 W. 63rd St. (Prie Sacramento)
Tel. 436-7878

BUILDERS AND CONTRACTORS
Namų Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR
Irengiu mlaiste ir užmestų naujus ir cerstatu senus visu rūšu namo apšildymo pečius, air-conditioning, vandens boilerius ir stogų rinas (gutters). Dirbu greit, sąžiningai ir garantuotai.
DOMAS ŽUKAUSKAS
4444 So. WESTERN AVE.
Chicago, Ill. 60609. Tel.: VI 7-3447

PLUMBING & HEATING

Service 24 hours

10305 So. St. Louis

Tel. PR 9-2955

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Ave.
Chicago, Ill. 60632, Tel. YA 7-5980

A. G. AUTO REBUILDERS

Čia automobiliai išlyginami ir nudaomi. Darbas atliekamas sąžiningai ir gerai, prityrusių darbininkų. Kainos nebrangios.
3518-24 W. 63rd Street, Chicago, Ill.
TEL. — 776-5888
Anicetas Garbaitauskas, svz.

REMKITE TUOS RIZNIERIUS,
KURIE GARSINASI
"NAUJIENOSE"

NAUJOJI GOLD COAST INN

Geras lietuvių ir amerikiečių maistas yra mūsų specialybė.

Priimami užsakymai grupinėms sveikoms gimtadienių, laidotuvių ir kitomis progomis, pasirenkant geriausią šeimos stiliaus maistą ir gėrimus.

LARRY IR BEA LAURIAN

Naujieji Savininkai.

2525 West 71st Street, Chicago, Ill. 60629. Tel. HE 4-4149

MOVING — Apdraustas perkraustymas

Pigus ir sąžiningas patarnavimas. Naujais kraustymo įrankiais. Ilgų metų patyrimas.

AL NAUJOKAITIS

2022 W. 69 ST., CHICAGO, ILL. 60636. Tel. WA 5-9209

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

VYTAUTAS ŽUKAUSKAS — MARIA NOREIKIENĖ
2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629. • Tel. WA 5-2787

Didelis pasirinkimas įvairių prekių.

AUTOMOBILIAI, ŠALDYTUVAI, MAISTAS, PINIGAI.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737

3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320

Ivairių prekių pasirinkimas: motociklai, šaldytuvai, automobiliai, maistas, Colerinkių Certificatai.

V. VALANTINAS

J. AUGUSTAITIS

ANTANAS SMETONA IR JO VEIKLA

154 pusl. knyga.

Kaina \$1.50

Nei vienas žmogus, noris pažinti neapkreiptos Lietuvos ir Antano Smetonos valdymo laikotarpį, negalės atsisakyti J. Augustaitis paruoštos studijos. Ši knyga būtina kiekvienam, norinčiam pažinti ne tik Lietuvos praeitį, Lietuvoje gyvenusių ir Smetonos valdymo laikotarpį pažintiesi žmonės tvirtina, kad J. Augustaitis teisingiausiai ir tiksliausiai aprašė ir įvertino Antano Smetonos veiklą.

J. Augustaitis knyga galima gauti "Naujienose" darbo valandomis. Kae negali užti "Naujienas", tai prašomas persiųsti \$1.50 čekį arba Money Order, pridėdant 20 c. persiuntimui paštu, tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. HALSTED STREET, CHICAGO, ILLINOIS 60608

Gave pinigų, tuojau knyga pas Jus.

Lietuviams reikalinga literatūra

Kiekvienas lietuvis, kuriam rūpi gimtinio krašto laisvė ir lietuvių gerbimas, privalo susipažinti su žemiam išvardintomis knygomis. Čia suminėtas knygas galima užsisakyti Naujienose.

Juozas Kapočinskis, ŠIAUBINGOS DIENOS. Atsiminimai apie leidžiantį Lietuvą, bėgimą nuo bolševikų ir gyvenimą tremtinių stovyklose Vokietijoje. 273 psl., kietas drobės viršelais kaina 4 dol.

J. Audėnas, PASKUTINIS POSĖDIS. Minučių tikslumu aprašyta naskutinės neapkreiptos Lietuvos dienos ir valandos, kuriose yra išvyskėtos nesikeičiančios komunizmo klaidingumas paveržiant tautas ir asmenis. 270 psl. \$4.00.

ČIKAGIETIS ISPODŽIAI KOMUNISTŲ PAVERGTŲ LIETUVŲ. Autoras buvo Vilniuje, Trakuose, Druskininkuose, Kaune, Naudakiniuose, Klaipėdoje ir Palanginėse. Vaizdūs aprašymai ka ti ten matė, kokias kalbas girdėjo ir ka tai žmonės pasakė. 95 psl. \$1.00. Yra taip pat išversta į anglų kalbą.

D. Kurašis, MAGIŠKŲJŲ KILIMŲ Į VILNIŲ. Kelionė į Lietuvą išpožiūžiai. Ilustruota foto nuotraukomis. 331 psl. \$3.00.

D. Kurašis, KELIONĖ Į ANAPUS GELEŽINIS UZDANGOS. Antorianis pastatoma neapkreipta intruzija ir agitacijoje pronaanda bei užmaskavimai. Abi knygos parašytos lengvu, gražu stiliumi.

V. Maciūnas, VINCAS KRĖVĖ SAVO LAIKUOSE, 1944-54 m. 49 psl. \$1.00. Didžiojo klasiko mintys ir rūpesčiai apie išvyskėtos kultūrinį gyvenimą. Skurdi tremtis ji nepalėkė bendradarbiavimui.

Komunizmas yra žiaurus. Bet jis ir jo vadybai ne mažiau tikrindai. Pasiūkiame visi, skaidytami Krizo Pleperio 77 ANEKDOTUS 52 psl. \$1.00.

Sie ir kiti leidiniai yra gaunami.

NAUJIENOSE, 1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

atsilankant darbo valandomis arba užsakant paštu ir pridėdant čekį ar pinigine perlaida.